

T.C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

POWERPOINT SUNU PROGRAMIYLA HAZIRLANAN OKUMA
MATERYALİNİN EĞİTİLEBİLİR ZİHİN ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN
OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Ayşenur ATİK ÇATAK

Bolu - 2006

T.C
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL EĞİTİM ANABİLİM DALI

POWERPOINT SUNU PROGRAMIYLA HAZIRLANAN OKUMA
MATERYALİNİN EĞİTİLEBİLİR ZİHİN ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN
OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Ayşenur ATİK ÇATAK

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Erkan TEKİNARSLAN

Bolu - 2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Ayşenur ATİK ÇATAK'a ait Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerisi Üzerine Etkisi adlı çalışma, jürimiz tarafından Özel Eğitim Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir. (18/10/2006)

Akademik Unvan ve Adı Soyadı

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Erkan TEKİNARSLAN

Üye : Yrd.Doç.Dr. Ahmet YIKMIŞ

Üye : Yrd. Doç. Dr. Emine ERATAY

Prof. Dr. Uğur ESER

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ABSTRACT**THE EFFECT OF POWERPOINT SOFTWARE ON EDUCABLE
MENTALLY RETARDED STUDENTS' READING
COMPREHENSION SKILL.****Ayşenur ATİK ÇATAK****Master's Thesis****Special Education Teaching Programme****Thesis Supervisor : Yard.Doç.Dr.Erkan TEKİNARSLAN****November , 2006 , 98 Pages**

In this research, reading material prepared with PowerPoint software aimed at determining the effects of reading comprehension skills on educable mentally retarded students.

In the research, a reading material was prepared in PowerPoint among other computer softwares in order to develop reading comprehension skill of educable mentally retarded students and with the aid of reading material subjects' improvement processes of reading comprehension levels was examined.

In this research AB desing model which is one of single-subject design model of AB desing models was used. Subjects in the research were 3 educable mentally retarded children attending one of the state primary school and being dependent on integration education. The research was carried out in two levels including start-level data collection and application level. In start-level and application level in order to get data a material determining the level of

understanding the read vocabulary item, vocabulary cards, a means determining the level of understanding the read vocabulary item, sentence reading cards, a material determining the level of understanding the read sentence, individual reading texts, a means determining the level of understanding the read text were prepared and used. In this research reading comprehension skill, understanding vocabulary, understanding sentence and text were conducted under these sub-headings. Data collected were interpreted with graphical analysis.

In the light of the very data, the material that the visuality is essential makes the student concretize the word, sentence and the text. The very property of the material simplified the interpretation of the word, sentence and the text read. It is thought that the use of the reading material prepared with PowerPoint in order to improve the reading comprehension skills in the learning environment may be useful. Besides it is also thought that it will increase the participation of the students in the special education due to the outstanding reading material. Consequently, it was determined that reading material prepared with Power Point improves the very reading comprehension skill.

Key words: PowerPoint software, educable mentally retarded students , reading comprehension.

ÖZET

POWERPOINT SUNU PROGRAMIYLA HAZIRLANAN OKUMA MATERYALİNİN EĞİTİLEBİLİR ZİHİN ENGELLİ ÖĞRENCİLERİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ

Ayşenur ATİK ÇATAK

Yüksek Lisans Tezi

Özel Eğitim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Erkan TEKİNARSLAN

Kasım , 2006 , 98 Sayfa

Araştırmada Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek amacıyla araştırmacı tarafından bilgisayar yazılımlarından PowerPoint sunu programında okuma materyali hazırlanmış ve materyal yardımıyla deneklerin okuduğunu anlama düzeylerinin gelişme süreçleri incelenmiştir.

Araştırmada tek-denekli araştırma yöntemlerinden, AB modellerinden AB modeli kullanılmıştır. Araştırmanın deneklerini, M.E.B bağlı bir ilköğretim okulunda kaynaştırmadan yararlanan üç zihinsel engelli öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma,

başlama düzeyi verisi toplama ve uygulama olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Başlama düzeyinde ve uygulama sürecinde veri toplamak amacıyla ; “Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali”, “Kelime Kartları”, “Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu”, “Cümle Okuma Kartları”, “Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu” , “Bağımsız Okuma Metinleri” ve “Metni Anlama Veri Kayıt Formu” hazırlanmış ve kullanılmıştır. Araştırmada, okuduğunu anlama becerisi kelimeyi anlama, cümleyi anlama ve metni anlama alt başlıkları altında gruplandırılmış, materyal uygulanmış ve veriler toplanmıştır. Araştırmada toplanan veriler grafiksel analiz yardımıyla yorumlanmıştır.

Elde edilen verilerin ışığında, görselliğin ön planda olduğu materyal öğrencinin kelimeyi, cümleyi ve metni somutlaştırmasını sağlamıştır. Materyalin bu özelliği okunan kelime, cümle ve metnin daha iyi anlamlandırılmasını kolaylaştırmıştır. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitim- öğretim ortamında okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılmasının yararlı olabileceği, okuma materyalinin ilgi ve dikkat çekici olmasından dolayı öğrencilerin bireysel eğitimde derse katılımını arttıracığı düşünülmektedir. Sonuç olarak; Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin okuduğunu anlama becerisini geliştirdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Powerpoint Sunu Programı, Eğitilebilir Zihinsel Engelli, Okuduğunu Anlama .

Anneme, Babama ve Eşime

TEŞEKKÜR

Araştırmanın gerçekleşme sürecinde beni bilgileri, deneyimleri, görüşleri ve dostluklarıyla destekleyen birçok kişi vardı. Öncelikle çalışmaya katılan öğrencilere, öğrencilerin öğretmenlerine ve ailelerine teşekkür ederim.

Çalışmanın başlangıcından itibaren beni destekleyen, bilgi ve deneyimleriyle bana yol gösteren, danışmanım, değerli hocam Yrd.Doç.Dr.Erkan TEKİNARSLAN’a teşekkür ederim.

Bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan Yrd.Doç.Dr. Ahmet YIKMIŞ’ a, Yrd.Doç.Dr. İlknur ÇİFCİ TEKİNARSLAN’ a, Yrd.Doç.Dr. Emine ERATAY’a, Yrd.Doç.Dr. Hasan AVCIOĞLU’na ve Özel Eğitim Anabilim Dalında görevli bütün hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Okul hayatımın başlangıcından bugüne kadar bilgi, deneyim, anlayış ve sevgileriyle geleceğimi şekillendiren, yolumu bilgileriyle aydınlatan, bana öğretmenlik mesleğini sevdiren ve geleceğimizi oluşturan çocukların eğitiminde rol almamda görev alan bütün öğretmenlerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her döneminde yanımda olan, verdiğim her kararda beni destekleyen, bana duydukları güvenle beni yeni çalışmalara girmem için yüreklendiren, bana inanan ve benim için her türlü zorluğu katlanan benim için çok değerli olan annem Aynur ATİK ve babam Mustafa ATİK’e sonsuz teşekkürü bir borç bilirim.

Ve çalışmam sırasında benden desteğini, ilgisini, sevgisini, sabrını ve yardımlarını esirgemeyen, en sıkıntılı anlarımda yanımda olan eşim Zafer ÇATAK’a sonsuz teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ABSTRACT	iii
ÖZET	v
İTHAF.....	vii
TEŞEKKÜR.....	viii
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
Problem Durumu	1
Özel Eğitimde Teknolojinin Kullanımı.....	8
Eğitim-Öğretim Ortamında Bilgisayarın Yeri Ve Önemi.....	9
Powerpoint Sunu Programının Özellikleri.....	12
Öğretim Ortamında Materyal Geliştirme.....	14
Dil Ve Anlam Gelişimi.....	16
Okuma Becerisi.....	18
Çocukları Okumayı Kavrama Süreci.....	21
Okuduğunu Anlama Becerisi.....	21
Problem Cümlesi.....	24
Alt Problemler.....	24
Araştırmanın Önemi.....	25
Sayıtlılar.....	26
Sınırlılıklar.....	26
Tanımlar.....	26

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	28
Powerpoint Sunu Programı İle İlgili Araştırmalar.....	28
Okuduğunu Anlama İle İlgili Araştırmalar.....	31
Zihinsel Engellilerde Okuduğunu Anlama İle İlgili Araştırmalar.....	34

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	36
Araştırmanın Modeli.....	36
Tek Denekli Araştırma Yöntemleri Ve Özellikleri.....	36
Tek Denekli Araştırma Yöntemleri AB Modeli.....	37
AB Modelinin Uygulaması.....	37
Araştırmanın Denekleri.....	39
Araştırmanın Değişkenleri.....	41
Materyalin Geliştirilmesi.....	41
Araştırmada Kullanılan Veri Toplama Araçlarının Özellikleri.....	44
Deney Süreci.....	46
Başlama Düzeyi Evresi.....	46
Öğretim Oturumları.....	48
Verilerin Analizi.....	50

BÖLÜM IV

BULGULAR.....	52
Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular.....	52
Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin	

Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Kelimeyi Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	52
Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Cümleyi Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	56
Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Metni Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular	59

BÖLÜM IV

SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	62
---------------------------	----

BÖLÜM VI

ÖNERİLER.....	66
Uygulamaya Yönelik Öneriler.....	66
İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	66

KAYNAKÇA.....	68
---------------	----

EKLER LİSTESİ.....	78
--------------------	----

EKLER.....	79
------------	----

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.	Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğu kelimeyi anlama düzeyleri üzerine etkisine ilişkin öğrencilerin doğru cevap yüzdeleri.....	55
Şekil 2.	Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğu cümleyi anlama düzeyleri üzerine etkisine ilişkin öğrencilerin doğru cevap yüzdeleri.....	58
Şekil 3.	Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğu metni anlama düzeyleri üzerine etkisine ilişkin öğrencilerin doğru cevap yüzdeleri.....	61

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1.	Deneklerin Demografik Özellikleri.....	40
Tablo 2	Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu Verileri.....	54
Tablo 3.	Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu Verileri.....	57
Tablo 4.	Metni Anlama Veri Kayıt Formu Verileri.....	60

BÖLÜM I

GİRİŞ

Problem

İnsan, çevresiyle etkileşim içerisinde olan canlı bir organizmadır. Birey zaman içerisinde bulunduğu çevreden çeşitli uyaranlar alır ve bu uyaranlara çeşitli tepkiler verir. Bireylerin yaşamları süresince içerisinde bulundukları ortamlardan edindikleri deneyimleri ışığında bilgi, beceri ve davranışlarında birçok değişim yaşar. Bireyin bu yaşantıları sonucunda davranışlarında gözlenen ve ölçülebilen değişikliklere öğrenme denir. Öğrenme; bilişsel, sosyal, psikolojik, dil ve konuşma gelişimindeki pek çok değişkenin etkileşimi ile oluşmaktadır (Aydın,1999:173).

Bireyin davranışlarında değişiklik meydana getiren uyaranlar, önceden planlanmamış olabileceği gibi, alanında uzman kişilerce düzenlenen amaçlı ve planlı etkinlikler yoluyla da meydana getirilebilmektedir. Birey çevreden aldığı uyaranlar ışığında da kalıcı öğrenmeler edinebilir. Ancak bireye istenilen bazı davranış, bilgi ve becerileri kazandırmak amacıyla planlı bir şekilde düzenlenen etkinliklerin sonucunda meydana gelen öğrenmeler eğitim sürecinin ana hedefidir.

Eğitim kavramının literatüründe değişik tanımları yapılmaktadır. Bu tanımlara alt paragraflarda değinilmiştir.

Uzmanlar tarafından eğitim sürecine giren bireylerde değişimin istenilen şekilde olması beklenir. Birey çevresiyle etkileşimleri sonucunda yaşantılara, deneyimlere sahip olur. Eğitim her yerde ve her an oluşmalıdır(Alkan, 1998:18).

Eğitim, bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir(Ertürk, 1997).

Sönmez(2001)eğitimi,bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci olarak tanımlamaktadır.

Tüm tanımlarda ortak özellikler vardır . Bu özellikleri ;

1. Eğitim insana insan tarafından yapılan bir olgudur. Özellikle bir yetişkinin, genci yada yetişmiş bir kuşağın bir başka kuşağı yetiştirmesidir.
2. Tüm tanımlarda eylem ulaşılması istenen bir amaca yöneliktir. Eğitimin bir amacı vardır.
3. Eğitim bireyin yaşamı boyunca sürmekte, her durum için etkin olmaktadır.
4. Kültür alanında devralınan mirasın ilerlemeye yönelik olanlarını gelecek kuşaklara aktararak toplumsal kalıcılığı sağlamak.
5. Kişide beden ve ruh kabiliyetlerini uyandırmak ve geliştirmek, ona birtakım bilgi ve beceriler kazandırmak.
6. Yetişmekte olan nesillere , bireysel olanak ve yeteneklerini
“Kendini mutsuzluğa itecek şekilde zorlamadan” sonuna kadar kullanmasını öğreterek toplumun içinde arzu ettiği bir yere gelmesini ve geldiği bu yeri de sevdirek topluma katılımını sağlamak(Aydın,1999) özetlemek mümkün olmaktadır.

“Eğitim ister kasıtlı olarak okullarda yapılsın (formal eğitim), isterse gelişigüzel bir biçimde bireyin içinde yaşadığı tüm çevrede yapılsın(informal eğitim), sadece istendik nitelikte davranış değişmelerini oluşturulması yani geçerli öğrenmeleri kapsar”(Senemoğlu,1998:92).

Gelişim kuramcılarının eğitim ile ilgili görüşlerine baktığımızda Piaget, özellikle Dewey'in aktif öğrenme ve sosyal çevre değişkenlerinin önemini vurgulayan görüşlerinden hareketle, eğitimin uygun davranışlarla desteklenmesi gereğine dikkat çekmektedir.

Piaget (1976) göre eğitim görevi, bireyin potansiyel yeteneklerini olabildiğince geliştirerek, başarılı bir biçimde sosyal yaşama uyumunu sağlamaktadır. Piaget'in eğitime ilişkin görüşleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Öğrenme süreci, çocuğun bilişsel gelişme düzeyine uygun olmalıdır. Öğrenme süreci, her bilişsel gelişim döneminin özelliklerini yansıtmalıdır. Ayrıca öğrenme yaşantılarında hedef davranışların belirlenmesi, öğretim yöntemlerinin seçimi ve değerlendirme ölçütlerinin geliştirilmesinde de çocuğun bilişsel gelişim özellikleri dikkate alınmalıdır.
2. Okulda gerçekleştirilen eğitim faaliyetleri gerçek yaşama hazırlayıcı ve gerçek yaşamı yansıtıcı özelliklere sahip olmalıdır. Bu bağlamda eğitim, yaşamla bütünleştirilmeli ve bireyler kapasiteleri ölçüsünde gelişme olanağına sahip olmalıdır. Bu amaçla sınavlar, belleğe dayalı bilgileri ölçmeye dönük değil, mevcut kaynakları etkin biçimde kullanma becerisini ölçmeye yönelik olarak kullanılmalıdır.
3. Öğrenme süreci, çocuğun hazır bulunuşluk düzeyine ve mevcut bilişsel yapısının niteliğine uygun olmalıdır. Buna göre özümseme, örgütleme ve yeniden düzenleme yoluyla zenginleştirilemeyen öğrenme süreci kalıcı olamaz. Ayrıca kalıcı ve etkin bir öğretimin gerçekleşmesi için, çevre çocuğun bilişsel gelişim düzeyine uygun şekilde düzenlenmelidir.
4. Program içeriklerinin belirlenmesinde, çocuğun beklenti ve gereksinimlerinin merkeze alınması gerekir.

5. Öğretme-öğrenme sürecinde öğretmenin görevi dersi anlatmak değil, öğrencinin öğrenmesine kılavuzluk etmektir. Bunun için öğretmen öncelikle uygun pekiştireçler kullanarak, öğrencilerini güdülemeli ve hedeflere ulaşmaları için onları yüreklendirmelidir. Bu süreçte öğrencinin soru sorması özendirilmeli ve bireysel gelişim düzeyi ile potansiyeli dikkate alınmalıdır.
6. Eğitim , olanaklar ölçüsünde bireyselleştirilmeli, etkili bir okul ve açık sınıf uygulaması benimsenmelidir (Akt., Aydın,1999:40-41-42).

Özetle, öğretmen eğitim-öğretim ortamında öğrenciye rehberlik etmekle görevlidir. Öğretmen bu rehberliği öğretim süreci içinde hedeflenen davranışlara ulaşabilmek için hazırladığı öğretim etkinlikleri ile sağlamaktadır. Bu etkinlikler hazırlanırken bazı noktalara dikkat edilmelidir.

Bu noktalar sırasıyla şunlardır;

1. Öğretim sürecinde öğrenciye sunulan etkinlikler öğrencilerin bilişsel gelişim özellikleri dikkate alınarak oluşturulmalıdır.
2. Öğretim süreci öğrencinin bilişsel gelişimini sağlamanın yanında sosyal gelişimine de katkıda bulunmalıdır.
3. Etkinlikler öğrencileri gerçek yaşama hazırlayıcı niteliklere sahip olmalıdır.

Öğretim sürecinin bir hedefi vardır. Eğitimciler hedefe ulaşmak için öğretim süreci öncesinde belli bir öğretim planı hazırlarlar. Öğretim planının hazırlanmasından önce, öğretimin bütün öğeleri dikkatle incelenir. Bu öğelerin en önemlisi bireydir. Eğitim- öğretim ortamında bireysel farklılıklar büyük önem taşımaktadır. Her birey kendi performansına uygun etkinlikler yardımıyla öğrenir.

Öğrenmeyi kolaylaştıran ve güçleştiren bireysel etmenlerin başında bireyin zekası gelmektedir. Zeka, öğrenme sürecinde anlama, kavrama, ilişkilendirme, bütünleştirme, yorumlama, değerlendirme ve yordama gibi etkinliklere yön veren bilişsel yeterliliklerin ve duyuşsal özelliklerin anlatımıdır. Buna göre zeka, bireyin yaşamında her tür seçme ,sınıflama ve yaratma eylemlerini etkileyen ve kapsayan kompleks bir kavramdır(Aydın,1999:224).

Bir çok araştırmacıya göre zeka akıl yürütme ,problem çözme,soyut düşünme,plan yapma ve deneyimlerden öğrenme yeteneklerini içeren genel zihinsel yeterlilik olarak tanımlanmakta ve bir kimsenin çevresinde olup bitenleri anlama kapsamlı yeterliliğini yansıtmaktadır(“Gottfredson,1997;Grossman,1983”Akt., Eripek,2005).

Zekanın gelişimine çevre ve kalıtımın etkisi yadsınamaz. Bireyin çevreden aldığı uyarılara verdiği çeşitli tepkilerle zekasını geliştirir. Bazı bireylerin gerek gelişim süreçleri içinde, gerekse kalıtım nedeniyle zihinsel işlevlerinde akranlarına göre normalin altında bilişsel gelişim özelliklerine sahip olduğu bilinmektedir.

Eğitim – öğretim ortamının en önemli ögesi olan öğrencilerin zeka düzeyleri de birbirinden farklılık göstermektedir. Bu farklılıkları yaratan üstün zekalı öğrenciler olduğu gibi, özellikle akademik bir çok alanda yetersizliğe sahip zihinsel engelli öğrencilerde bulunmaktadır.

Zihinsel geriliği ile ilgili literatürde çeşitli tanımlar yer almaktadır.

AAMR’ nin 1992 yılında yayınladığı yönergede zeka geriliği şöyle tanımlanmaktadır:

“Zeka geriliği halihazırdaki işlevlerde önemli sınırlılıkları göstermektir. Bu zihinsel işlevlerde önemli derecede normal altı, bunun yanı sıra zihinsel işlevlerle ilişkili uyumsal beceri alanlarından (iletişim, özbakım, ev yaşamı,sosyal beceriler,toplum hizmetlerinden yararlanma,kendilik yönelimi,sağlık ve

güvenlik,işlevsel akademik beceriler,boş zamanları değerlendirme ve iş) iki yada daha fazlasından sınırlılık gösterme durumudur. Zeka geriliği 18 yaşından önce ortaya çıkmaktadır.”(AAMR,1992,Akt.,Eripek,2005).

AAMR’ nin 2002 yılında tanımı ise şöyledir:

“Zeka geriliği, zihinsel işlevde bulunma ve kavramsal , sosyal ve pratik uyumsal becerilerde kendini gösteren uyumsal davranışların her ikisinde anlamlı sınırlılıklar olarak karakterize edilen bir yetersizliktir. Bu yetersizlik 18 yaşından önce başlar.”(AAMR,2002,Akt.,Eripek,2005).

2000 yılında yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’nde zeka geriliği, Zihinsel Öğrenme Yetersizliği terimi kullanılarak şöyle tanımlanmaktadır: “ Zihinsel gelişim yetersizliğinden dolayı ,bireyin eğitim performansının ve sosyal uyumunun olumsuz yönde hafif-orta-ağır düzeyde etkilenmesi durumudur.” (MEB, 2002 :12).

2004 yılında yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ nde bazı değişikliklerle tanım yeniden düzenlenmiştir. Tanım zihinsel yetersizlik terimi kullanılarak: “18 yaşından önce ortaya çıkan zihinsel işlevler ile kavramsal,sosyal ve pratik uyum becerilerinde anlamlı farklılıklar görülen yetersizlik durumu” olarak tanımlanmıştır(MEB,2004).

Zihinsel engelli bireyler kendi içlerinde farklı şekillerde sınıflanmaktadır. Bu sınıflandırmalara engelin nedenine, ağırlık derecesine, gereksinim duyulan yardımların yoğunluğuna ve eğitsel olarak farklılık göstermektedir. Ülkemizde yaygın olarak eğitsel sınıflandırma kullanılmaktadır.

2004 yılında yayınlanan Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ nde (MEB,2004) zihinsel yetersizlik terimi altında zeka geriliği olan bireyler sınıflandırılmışlardır. Bu sınıflandırmaya göre:

a. Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik:

Bireyin eğitim dönemi içinde ,sınırlı seviyede destek eğitim hizmetleri ve özel düzenlemelere ihtiyacı olması durumunu,

b. Orta Düzeyde Zihinsel Yetersizlik:

Bireyin temel akademik, günlük yaşam ve iş becerilerinin kazanılmasında yoğun bir özel eğitim ihtiyacı duyulması durumu,

c. Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik:

Bireyin öz bakım becerileri öğretimi de dahil olmak üzere yaşam boyu süren yaşamın her alanında tutarlı ve daha yoğun özel eğitim ve destek hizmet ihtiyacı olma durumu,

d. Çok Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik:

Bireyin zihinsel yetersizliğinin yanında başka yetersizliklerinin bulunması nedeniyle öz bakım, günlük yaşam ve temel akademik becerilere sahip olmamasından dolayı yaşamı boyunca bakım ve gözetim ihtiyacı olması durumudur.

Eğitilebilir zihinsel engelliler, normale en yakın zihinsel engellilerdir. Eğitilebilir zihinsel engellilerin çocukların çoğunun zihinsel engelleri okula başlamadan önce fark edilmez. Yetersizlikten etkilenmiş bireylerin yetersizliğin engelleyici etkilerini azaltmak için özel gereksinimli çocuklara belli becerilerin öğretilmesi gerekmektedir(Ataman,2003). Eğitilebilir zihinsel engelli çocukların çoğu sınıf öğretmenlerine sağlanan uzman danışmanlık hizmetleri veya çocuğa sağlanan destek hizmetlerle en az kısıtlayıcı ortam olan normal sınıflarda eğitime devam etmektedir(Eripek,2003).

Kaynaştırma, genel eēitim ortamlarında öğretmene ve öğrencilere destek hizmet saēlanması ile meydana gelen eēitim ortamıdır. Kaynaştırma ortamı engelli öğrenciler için en az kısıtlanmış ortamdır. Kaynaştırmada amaç, yetersizliklerden etkilenmiş bireyi, sosyal ve fiziksel ortamlarında mümkün olduēunca ayırmadan  ğretim süreçlerini uyarlayarak akranlarıyla eēitilmeleridir. Kaynaştırmada engelli birey yaşıtlarıyla birlikte okulun imkanlarından yararlanma imkanına sahiptir. Kaynaştırma ortamının en önemli yararı, akademik ve sosyal davranışların kazanımında etkili olduēudur.

Öğrenmeyi kolaylaştıran ve güçleştiren etmenlerden bir diēeri ise öğrenme-öğretme sürecinin öğeleridir. Bu öğeler; öğrenme ortamı,  ğretim yöntem ve teknikleri, eēitimcinin özellikleri v.b bu süreci etkileyen öğelerdir. Bu süreç içinde hem öğretmene, hem de öğrenciye hazırlanan  ğretim materyalleri kalıcı yararlar saēlamaktadır.

Etkili ve kalıcı öğrenme –  ğretme süreci oluşturabilmek için yeni araç ve gereçlerin, yöntemlerin sürekli olarak araştırılması ve bu araştırmalar doērultusunda geliştirilmesi gerekir. Etkili bir sürecin içinde  ğretim materyallerinin yeri oldukça önemlidir.

Özel Eēitimde Teknolojinin Kullanımı

Özel eēitim alanında kullanılan teknolojiler genellikle özel eēitim teknolojisi ya da yardımcı teknoloji adı altında toplanmaktadır. Yardımcı teknoloji engelli bireylerin işlevsel yeteneklerini sürdürmeye,arttırmaya yada geliştirmeye yarayan ticari amaçla geliştirilmiş olsun yada olmasın her türlü ürün , araç ve gereçtir(Assistive Technology Act, 1998 , Akt., Tekinarslan ve Yıkımlı,2005).

Bir başka ifadeyle yardımcı teknoloji “bireylerin engellerini, yetersizliklerini ve güçlüklerini telafi etmeye yarayan herhangi bir materyal, araç ve sistemlerdir”.Yardımcı teknolojinin temel amacı ; yetersizlikleri ,engelleri ortadan kaldırmak ve iyileştirmek deēil onları telafi etmektir. Yardımcı teknolojiye örnek

olarak okuma güçlüğü çeken bireylere mekanik ve elektronik ses kullanılarak kitapları sesli okuyan okuma makineleri gibi ileri teknoloji ürünleri gösterilebilir. Ses tanıma sistemleri de ileri teknoloji grubuna dahildir. Bu sistem engelli bireylere yazıları elle yazmak yerine bilgisayara sesli söylenerek yazma fırsatı verir. Geleneksel teknoloji ve araçlar daha yaygın kullanılan daha ucuz araç-gereçleri kapsar. Yardımcı teknolojinin her iki çeşidi de ,“ileri ve geleneksel teknolojiler” , insanların kendileri için en uygun teknolojiyi seçmeleri şartıyla bilgiyi toplama ve düşünceleri açıklama gibi etkinliklere fırsat vererek engelli bireyler hayatı daha kolay kılarlar(Raskind, 1999, Akt., Tekinarslan ve Yıkılmış,2005).

Eğitim – öğretim ortamına görsellik ve işitsellik katan, bilginin düzenli bir şekilde aktarılmasını sağlayan, kişiye somut olarak sunmasının yanında eğlendirici bir özelliğe sahip olan çağımızda yaygın olarak kullanılan özel eğitim teknolojisi bilgisayardır.

Eğitim – Öğretim Ortamında Bilgisayarın Yeri Ve Önemi

Teknolojin hızla geliştiği günümüzde eğitim alanı da bu gelişmelerden payını almaktadır. Eğitim- öğretim ortamını zenginleştirmek, bilginin daha kalıcı hale gelmesini sağlamak gibi birçok konuda eğitim teknolojilerinden yararlanılmaktadır. Eğitim- öğretim ortamını zenginleştirmek amacıyla çeşitli öğretim materyalleri kullanılmaktadır. Bu öğretim materyallerinden biri de bir araç olarak kullanılan bilgisayardır.

Bilgisayar, verilerle kullanıcının istediği işlemleri ve karşılaştırmaları yapabilen, istenildiğinde verileri sonraki kullanımlar için saklayabilen ve istenildiğinde çıktı olarak veren elektronik makinelerdir(Alabay, 1992 ,Akt., Yavaş ve diğerleri, 2001).

Bilgisayar, verileri belirli bir programa göre işleyen, onları kendi anlayabileceği bir dile çeviren, verileri saklayabilen, gerektiğinde sunan ve

belleğinde tutabilen elektronik bir araçtır(Eryılmaz ve diğerleri,1993, Akt., Yavaş ve diğerleri, 2001).

Özetle bilgisayar, değişik türdeki verileri kabul ederek, istenilen matematiksel ve mantıksal işlemleri hızla ve güvenilir şekilde yapabilen, verileri saklayabilen, istenilen şekilde çıktı verebilen elektronik ve mekanik parçalar bütünüdür(Yavaş,Eryılmaz ve Alabay, 2001).

Bilgisayar, öğrenme gücü çeken öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmeleri için oldukça fazla sayıda fırsat sunmaktadır. Bilgisayar yazılım programları motive edici, birebir öğretim için olanak sağlayan ve verilerin metinler üzerine öğrencilerin düşünceleri için zaman imkanı veren bir araçtır.

Bilgisayar eğitim ortamında hem araç hem de amaç olarak yer almaktadır. Bilgisayar okur-yazarlığı uygulaması, bilgisayarın eğitim ortamında bir amaç olarak kullanılmasıdır. Bilgisayar okur-yazarlığı uygulaması, öğrencilere bilgisayarın ne olduğu, ne gibi özellikleri ve yeterlilikleri olduğundan programlama dillerinin öğretimine kadar geniş bir alanı kapsamaktadır. Bilgisayar okur-yazarlığı, bilgisayarı gereksinim doğrultusunda etkili kullanabilmektir. Bilgisayarın araç olarak kullanılması ise bilgisayar destekli eğitimi içermektedir. Bilgisayar destekli eğitim kısaca; bilgisayar teknolojisinin getirdiği olanakların eğitim sürecinde işe koşulmasıdır(Kablan,2001).

Yaşamımızın her alanında teknolojiye yararlandığımız günümüzde bilgisayar hayatımızda vazgeçilmez bir yere sahiptir. Gerek iş yaşamımızı kolaylaştırıcı yardımcı yazılımlarla, gerekse eğitici öğretici oyunlarla bilgisayar yaşamımızın bir parçası haline gelmiştir.

Bilgisayarın eğitim- öğretim ortamında kullanılmasıyla bilgisayar farklı bir görev üstlenmiştir. Bu alanda eğitim kavramlarımıza bir yenisi daha eklenmiş, “Bilgisayar Destekli Eğitim” kavramı ortaya çıkmıştır(Bilen,1999:86).

Bilgisayar Destekli Eğitim , öğretimsel içerik veya faaliyetlerin bilgisayar yoluyla aktarılmasıdır. Bilgisayar eğitim ve öğretimde çeşitli biçimlerde kullanılmaktadır. Bunlar :

1. Bilgisayar destekli öğretim
2. Bilgisayarla düzenlenmiş öğretim
3. Bilgisayara dayalı öğretim
4. Bilgisayar ve kullanımları ile ilgili becerileri kazandırmak için yapılan öğretim (Bilen,1999:86)

Öğretmenler materyal geliştirme amacıyla bilgisayardan yararlanırlar. Öğrenmenin daha etkili sağlanması ve kalıcı hale gelmesi için öğretmenler eğitim-öğretim süreci içinde bilgisayardan yararlanmaktadırlar. Bilgisayarın eğitim-öğretim ortamında kullanılması öğretim işinin öğrenci için zevkli ve daha kolay anlaşılır hale gelmesini sağlamaktadır. Öğrenciler öğretilen materyalle daha fazla çalışma imkanı verildiği için öğrencinin motivasyonu artmaktadır(Kablan,2001).

Gökdaş(2002), tarafından yapılan araştırmada , yapıcı öğrenme yaklaşımı kapsamında yer alan durumlu öğrenmenin sınıf ortamı ve bilgisayar ortamında uygulanmasının öğrenci başarısına ve öğrenilenlerin transferine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır.Araştırma, Eğitim Bilimleri Fakültesi ile Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü öğrencilerinden oluşan 48 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Araştırma sonucunda durumlu öğrenme yaklaşımının her iki ortamda da başarıyı artırdığı bulunmuştur. Bilgisayar ortamında öğrenilenlerin daha kalıcı olduğu ve transfer düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Öğretmenler, bilgisayar sunu programlarını kullanarak, öğretim materyalleri hazırlayabilir ve yine bilgisayar aracılığı ile bu materyalleri öğretim ortamını zenginleştirmek amacıyla kullanabilir. Öğretmen tarafından geliştirilebilen

materyallerin üretim ve maliyeti sadece bir bilgisayar disketine mal olmasının yanında, birçok öğretim aracından daha etkili sonuçlar verebilir. Sunu programları, gösterim yapma, resimler kullanabilme, bilginin somutlaştırılmasını sağlayabilme özelliklerinden dolayı bütün eğitim kademelerinde kullanılmaya başlanmıştır (Roblyer,1996:165, Akt., Kablan,2001).

Öğretmenler için eğitim-öğretim ortamında bilgisayar programlarından materyal geliştirme açısından PowerPoint programı en kullanışlı program olarak görülmektedir. PowerPoint programı görsel ve işitsel olarak etkili bir araçtır. Hazırlanan sunularda düzeltme ve değiştirme kolaylığı vardır. Resimlendirme ve seslendirmeyeyle gerçeğe öğrenciye yakın bir ortam oluşturulabilir. Bu program materyal hazırlamak ve materyalin uygulamasını yapmak açısından kullanıcıya büyük kolaylıklar sunmaktadır(Roblyer,1996:165, Akt., Kablan,2001).

Power Point Sunu Programının Özellikleri

PowerPoint, Microsoft Office yazılım paketinde yer alan bir sunu programıdır. Program sırasıyla hazırlanan slaytların hazırlanmasıyla, öğrenciye görsel bir materyalin sunulmasını sağlamaktadır. Slaytların içerisinde çeşitli resim, ses, animasyon veya grafik yerleştirilebilmektedir(Kablan,2001).

PowerPoint sunu programı kullanıcıya çeşitli kullanım olanakları sunmaktadır. Rıza (1998) programın bize sunduğu olanakları sırasıyla şu şekilde belirlemiştir: Metin oluşturma, resim yerleştirme, görsel araç olma, farklı renk kullanımı, animasyon, senkronize ve otomasyon olarak uzmanlar tarafından belirlenmiştir.

1. Metin Yazma: PowerPoint sunu programında farklı karakter ve puntolarda metinler oluşturulabilmektedir. Program aynı slayt içerisinde birden fazla farklı punto ve karakteri kullanılabilmektedir. Metinler mümkün olduğunca kısa ve öz ifadeleri içermelidir. Slayt üzerinde gerekli bilgi çok fazla ayrıntılı sözel bir şekilde ifade edilmemelidir(Rıza ,1998).

2. Görsel Araç: PowerPoint sunu programı görselliği arttırmak amacıyla özel resim ekleme(clip art) sihirbazına sahiptir. Bu resim galerisi içinde akademik, hayvanlar, insan , binalar ,bilim ,sağlık, çalışan insanlar, karikatürler,iletişim araçları ,para, elektronik araçlar,enerji,reklamlar,aletler,ev eşyaları, bitkiler, şekiller,imgeler ve sporlar başlıklı kategoriler yer almaktadır. Öğretim materyali oluşturulurken programın bu özelliğinden yararlanılabilir. Bu programda resim eklenmesinin yanında otomatik şekiller yer almaktadır. Sunuya bu otomatik şekillerle görsellik katılabilmektedir. Kullanıcı kendi istekleri doğrultusunda şekil ve grafik çizebilmektedir(Kablan,2001).

3. Değişik Renk Kullanımı : Bilgisayar programı içerisinde 256 değişik renk tonu yer almaktadır. Bir slayt üzerinde birden fazla renk kullanılabilmektedir. Slaytlarda tercihe bağlı olarak çeşitli arka planlar kullanılabilmektedir(Rıza ,1998).

4. Animasyon Özellikleri: Slaytlarda yer alan resimlere çeşitli canlandırma efektleri verilebilmektedir. Bu efektler slayt geçişlerinde de kullanılabilmektedir(Kablan,2001).

5. Senkronize Edebilme: Program slaytlarda yer alan metin , resim ve ses efektleri birlikte kullanılabilecek şekilde ayarlanabilmektedir(Kablan,2001).

6. Powerpoint sunu programı slaytların ve slaytların üzerindeki metinsel, görsel uyaranların bazı klavyeye bağlı düğmeler aracılığı ile komutlandırılması ve yönetilmesidir. Bu ayarlamaların sonucunda kullanıcı gösteriyi bilgisayar üzerinden yönetebilmektedir(Kablan,2001).

Bilgisayar, eğitim öğretim ortamında eğitici ve öğretici bir araçtır. Bilgisayar eğitim-öğretim ortamını destekleyici bir materyaldir. Microsoft programlarından Powerpoint sunu programı öğretmenlere kullanışlı, basit ve anlaşılır materyaller geliştirme imkanı sunmaktadır. Eğitim- öğretim ortamında kullanılacak materyallerin oluşturulma amacına ve materyal geliştirme ilkelerine dayanılarak

geliştirilmesi gerekmektedir. Materyal geliştirme ilkeleri ışığında öğretim materyalleri kalıcı öğrenmelerin sağlanmasına hizmet etmektedir.

Öğretim Ortamında Materyal Geliştirme

Eğitim, bireyleri yaşama hazırlanmanın yanında, yaşamın kendisi olma özelliği taşımaktadır. Eğitim ortamlarının gerçek hayatla tutarlılık göstermesi diğer bir değişle somutlaştırılması ve öğrenci için anlamlı hale gelmesi gerekmektedir. Öğretmen öğretim ortamını öğrenci ihtiyaçları ve gerçek hayata uygun olarak düzenlemelidir. Öğretim materyalleri dersin ve konunun içeriğine uygun olarak çeşitlenebilmektedir. Bu materyaller; yazılı ve basılı materyaller, görsel materyaller(resim ,grafikler,gerçek nesne ve modeller), yansıtılabilen görsel materyaller(tepegöz asetatları), işitsel materyaller,görsel işitsel materyaller(ses kasetleri) ve bilgisayara dayalı materyallerdir(Şahin ve Yıldırım,2001:21-31).

Materyalin öğretim ortamına taşınması halinde etkili sonuçlara ulaşılabilmesi için materyalin bazı özelliklere sahip olması gerekir. Öğretim materyalinin geliştirilmesinde göz önüne alınabilecek temel ilkeler şunlardır(Şahin ve Yıldırım,2001:21-31):

1. Öğretim materyali basit ve anlaşılır olmalıdır.
2. Öğretim materyali dersin hedef ve amaçlarına uygun seçilmeli ve hazırlanmalıdır.
3. Öğretim materyali, önemli özet bilgilerle donatılmalıdır.
4. Öğretim materyalinde kullanılacak görsel özellikler(resim, grafik, renk v.b) materyalin önemli noktalarını vurgulamak amacıyla kullanılmalıdır. Öğretim materyalinde görsel öğelerin aşırı kullanımdan kaçınılmalıdır.

5. Öğretim materyalinde kullanılan yazılı metinler ve görsel-işitsel öğeler öğrencinin gelişim özelliklerine uygun olmalı ve öğrencinin gerçek yaşamıyla tutarlılık göstermelidir.
6. Öğretim materyali, öğrenciye hatırlama ve tekrar yapma imkanı sağlamalıdır.
7. Öğretim materyali hem öğretmenin, hem de öğrencinin rahatlıkla kullanabilmesi için anlaşılır ve basit olmalıdır. Öğretim materyali öğretmen için de öğrenci içinde kullanışlı ve kolay ulaşılabilir olmalıdır.
8. Hazırlanan öğretim materyalleri, gerektiği takdirde, kolaylıkla geliştirilebilir ve güncelleştirilebilir olmalıdır.

Öğretmen materyali geliştirmeden önce hangi amaç için kullanacağını belirlemelidir. Öğretmenler genel olarak üç amaca hizmet etmek için materyal hazırlarlar. Bunlar: Öğrenciyi güdülemek, bilgilendirmek ve öğretmendir(Demirel ve diğerleri,1996:26-27,Akt.,Kablan,2001).

Öğretmen materyali geliştirme amacını belirledikten sonra öğretim hedefleri ve materyalin uygulanacağı öğrenci gruplarının özelliklerini belirlemesi gerekmektedir. Öğretim materyalini hazırlamaya başlamadan önce, öğretim hedeflerin yanında materyalin hangi öğrenci grubuna uygulanacağına karar verilmelidir(Kablan,2001).

Öğrenci özelliklerini belirlerken, öğrencinin yaşı, öğrenim düzeyi, ilgili konu alanıyla ilgili hazır bulunuşluk düzeyi, öğrencinin tutumlarını, sosyal ve kültürel özellikleri ile ilgili özellikleri göz önünde bulundurmalıdır. Öğretim materyali öğretimin yapılacağı öğrenci grubunun bilişsel gelişim özelliklerine uygun olmalıdır. Bunun yanında materyalin tasarlanma amacına uygun olarak ilgili alanlar incelenmelidir. Araştırmanın ana konusu olan okuduğunu anlama becerisi ile ilgili

materyalinin oluşturulma aşamasında dil, anlam gelişimi, okuma ve okuduğunu anlama konuları ile ilgili alan araştırması yapılmıştır.

Dil Ve Anlam Gelişimi

Dil bir semboller dizisidir. İnsanlar tarihin her öneminde çeşitli hallerde birbirleriyle iletişim kurmuşlardır. Her toplumun kendine özğü bir dili vardır(Topbaş,2005).

Dil yazılı ve sözlü olmak üzere ikiye ayrılabilir. Genellikle yazı dili, konuşma dilinden oldukça farklıdır. Başka bir anlatımla yazı dilinin formel kurgusu, biçim ve söz dizilişi, konuşma diline oranla daha özenle yapılandırılmıştır. Ayrıca yazı dilinde kullanılan sözcük sayısı, konuşma dilinden daha çoktur. Öte yandan konuşma dilinde daha çok tekrar ve vurgu öğeleri yer alırken, yazı dili el, yüz ya da ve bedenle yapılan jest ve mimikler gibi vurgulardan yoksundur(Schmitt ve Schmitt, 1993 Akt: Aydın, 1999:107).

Dilin öğrenilmesini, bireyin doğuştan gelen kapasitesi ve çevredeki sosyal, bilişsel etmenlerin etkileşimine göre açıklamak uygundur. Öte yandan insanların dili, farklı düzeylerde öğrenmeleri de, bilişsel yeterliliklerin ve sosyal etkileşimlerin önemini göstermektedir. Bu bilgilerin ışığında dili öğrenme süreçleri üç kategori halinde incelenebilmektedir. Bunlar taklit, şartlanma ve dilin denenmesi test edilmesidir(Aydın,1999:112).

Dil sınırlı sayıda ses, biçim ve sözcükler halinde düzenlenmiş ve sözcüklerden pek çok söz öbeği ve cümle oluşturmak üzere kodlanmış, kurallı bir sistemdir. Anlam gelişimi, sesbilgisi ve söz dizim gelişimlerinden daha karmaşık ve tüm yaşantımız boyunca üzerine eklemeye çalıştığımız bir sistemdir(Maviş, 2005:106).

Erken çocukluk döneminde dil gelişimini iki ana bölüm olarak incelemek gerekmektedir. Bu bölümler: alıcı ve ifade edici dilde anlam gelişimidir. Çocuklar bu

dönemde henüz söze geçmemelerine rağmen kendilerine söylenenleri anlamaktadırlar. Çocuklar yetişkinler gibi anlamaya çok geç geçerler. Bağlam dışı anlamları kavramaları ve farklı durumlarda değişik anlama gelebilecek kelime kullanımlarını anlayabilmeleri zaman almaktadır. Çocukların ilk sözcükleri ya yetişkinlerin sözcüklerini taklit ederek ya da özel bir nesne veya duruma tutarlı bir sözcük kullanma şeklinde gerçekleşir. Erken çocukluk dönemindeki tek sözcükler ne sadece nesneyi isimlendirmek ne de gönderme işlevi yapmak için kullanılmaktadır, anlamları biraz karışıktır. Erken çocukluk döneminde çocuklar hem anlayıp hem ürettikleri bazen de hiç anlamadan ürettikleri oldukça geniş bir söz dağarcığı oluştururlar. 16-18 ay çocuklarında sözcükler birden artar. Çocukların anlayabildikleri sözcüklerin sayısı hızla artmaktadır. Çocuğun çevresi ve kültürü içindeki bazı deneyim farklılıklarının söz dağarcığını etkilemektedir(Maviş, 2005:116).

Okul öncesi dönemde anlam gelişiminde çocuklar, hem sözcük bilgisi açısından hem de anlam bilgisi açısında hızlı bir ilerleme gösterir. Öncelikle çocuğun sözcük bilgisinde hızlı bir gelişme medya gelir. Çocukların sözcük dağarcığı hızla gelişmesine rağmen, yine de bazı sözcüklerin anlamlarını edinmeleri zaman alır. Bu dönemde okul öncesi ile ilgili ek kavramlarında anlamını kazanır. Bu dönem de çocuklar uzun-kısa v.b kavramları anlamları kavramaya başlamaktadır. Ancak çocukların uzun-kısa, yeni- eski gibi zıt anlamlı sıfatları eş anlamlı gibi kullandıkları belirlenmiştir. Bunun yanında gösterme eylemi belirten kelimelerin, nesnelere gönderme yapan kelimelerin basit yönergeler halinde sunulduğunda bu dönemde çocuklar tarafından daha kolay anlamlandırıldığı belirlenmiştir(Maviş, 2005:117).

Okul dönemi boyunca çocukların söz dağarcığı giderek genişler. Zamanla, kişisel yorumlardan ya da özel bir bağlamdan bağımsız olan soyut anlam bilgisi edinir. Bu dönemde çocuğun anlam bilgisi yatay ve dikey yönlerde gelişmeye devam etmektedir. Yatay anlam, çocuğu yetişkin tanımlarına uygun gelen tek sözcüklerini ilave etmesi, dikey anlam ise tek sözcüğün bütün anlamları bir araya toplamasıdır. Her iki anlam tipide okul zamanında gelişir(Berstein ve Tiegerman, 1991, Akt., Maviş, 2005). Çocuklar yer, zaman ve mantık ilişkilerine ait kelimelerin anlamları

okul çağında kavrarlar. 7-11 yaşları arasında, çocukların türlere ve cinslere ait, nitelemeye ve mantığa yönelik kelimeleri anlama düzeylerinde artış olmaktadır. Okul çağının ilk ve son dönemlerindeki çocuklar sözcükleri tanımlanmasında da farklılık gösterirler. Okula yeni başlayanlar cümleleri daha dar anlamlarıyla açıklarken, ileri sınıf çocukları anlamı sentezleyerek yeni betimlemelere ulaşırlar. Yaşları ilerledikçe çocukların daha soyut ve karmaşık ilişkileri yorumlayarak, algısal özellikler ile zenginleştirdikleri kavramları kullanmalarını izleriz. Hızla artmaya devam eden sözcük dağarcığı çocuğun çok karmaşık düşünceleri anlaması ile sınırlandırılmaz, aynı zamanda okuma ve yazma edimlerinin de yüksek düzeylere ulaşmasını sağlar(Maviş, 2005:120).

Bireyin anlam gelişiminin en hızlı yaşandığı zaman okul dönemidir. Çünkü bu dönem içinde birey okumayı öğrenir. Okuma öğretiminin en önemli amacı okuduğunu anlama becerisini geliştirmektir. Okuma dil öğretiminin en önemli ögesidir.

Okuma Becerisi

Okumayı öğrenme karışık bir işlemdir. Öğretmenler bu işlemin karmaşıklığını ve yapısını anladıkları zaman, öğrenme gücü çeken öğrencilerin okuma becerisini edinmelerini ve akıcı bir şekilde okumalarını daha iyi anlayabilmektedir(Richek, Caldwell,Jennings ve Lerner , 1996).

Dil kurallarına uyarak, yazılı iletişim öğelerini sözlü iletişim öğelerine çevirmek veya bunları kavramak, karşılaştırmalar yapmak, yorumlamak, fikir yürütmek ve yargıda bulunmak amacıyla zihnin duyu organları ile ortaklaşa yaptığı etkinlik olarak değerlendirilen okuma; bilgiye, duyulara ve göz hareketlerine dayanan bir etkinliktir (Özdemir, 1998,Akt., Küçük, 2002, 37).

Okuma, yazılı sözcükleri duyu organları yoluyla algılama, bunları anlamlandırma,kavrama ve zihinsel imgelerin işlenişiyle yazılı simgelerle iletişimsel bir etkinlik içerisine girme, birtakım algısal ve bilişsel işlemlerden oluşan bir

algılama, yorumlama ve tepki verme sürecidir(Özdemir, 1998: 9; Yağcıoğlu ve Değer, 2003: 34).

Okuma,yazıyı oluşturan sembolleri tanıma ve anlamlandırma etkinliğidir. Okuma, algısal yönü oldukça yüksek, motor yanı ise algısal yönüne göre daha düşük bir psiko-motor beceridir. Okuma sırasında, göz ve beyin koordinasyonu önemlidir. Dil sembollerinin anlamlandırılması, dil öğeleri arasında örüntüler oluşturup yeni düşüncelerin üretilmesi, var olan problemlere çözümler üretilmesi gibi etkinlikler göz ve beyinin ortaklaşa gerçekleştirdikleri etkinliklerdir. (Yangın, 1999, 68; Tosunoğlu, 2002: 548).

Göz, satır üzerinde belirli noktalara sıçramalar yaparak okur, bu noktalarda belirli sürelerde duraklayarak ilerler ve sözcük kümelerini bir bütün olarak görür. Zihin ve göz koordinasyonu ile okuma işlemi gerçekleştirilir. Zihin, bu bütünlük içinde, yazı ile anlatılan mesajı anlamaya çalışır. Bu yüzden okumayı, seslendirme ve okuduğunu anlama becerisinden oluşan iki yönlü bir beceri olarak değerlendirmek gerekir (Yangın, 1999: 68; Özmen, 2001: 17).

Okuma becerisinin gerçekleşebilmesi için yazılı sembollerin çözümlenmesi ve çözümlenen sembollerin anlamlı hale gelmesi gerekmektedir.Sembollerin çözümlenmesi görsel ve işitsel algıyla ilgili bir beceridir. Öğrencinin yazılı sembolleri seslendirilebilmesi görsel ve işitsel algı olarak hazır olması gerekmektedir.Anlamanın kazanılmasında ise dil önem kazanır. Öğrencinin çözümlediği metni anlayabilmesi için kendi yaşantısıyla bağlantı kurması gerekmektedir(Yangın, 1999: 68; Özmen, 2001: 17).

Okuma, temel olarak, belli bir metin içeriğini betimlemeyi amaç edinir. Bir metnin okuyucu tarafından okunması ve algılanması sürekli bir iletişim sürecidir(Akbayır,2003:92).

Okuma,motor açıdan bakıldığında, okuma eylemini sağlayan beyin ve göz gibi organların etkili olması; algılama yönünden ise, okuduğunu anlama ile ilgili stratejilerin kullanılması; duyuşsal açıdan ise, okumanın günlük yaşamdaki öneminin

farkında olma ve okumadan zevk alma, okuduğunu anlama becerisinin kazanılmasında belirleyici bir önem taşımaktadır(Yangın,1999:68).

Etkili okuma ile ilgili genellemeler yapılmaktadır. Anderson, Hiebet, Scott ve Wilkinson (1985)'a göre, etkili okuma işlemi ile ilgili beş genelleme aşağıdaki belirtilmiştir.

1. **Okuma akıcı olmalı :** Akıcı okuma için okuyan kişinin kelimeleri kolay ve çabuk bir şekilde tanıması gerekir. Kelime tanıma otomatik bir işlemdir, bilinçli olarak yapılan bir çalışma değildir. Eğer okuyan kişi bütün dikkatini kelimeleri tanımaya verirse, bu seferde okunan metnin anlamına dikkatini veremeyecektir.
2. **Okuma yapıcı bir işlem olmalı :** Bir kişinin yazılı bir metni okuduğunda, metnin anlamını da oluşturabilmelidir ve bu okuyucunun daha önceden kendisinde bulunan bilgi ve birikimi ile ilgili bir durumdur. Okuma güçlüğü çeken öğrenciler genelde metne kattıkları kendi anlam ve yorumlarını belirtmekten korkarlar. Bunun nedeni ise yanlış olduğunu düşünmeleridir. Genellikle kelimeleri ve harfleri tanımaya çok daha fazla yoğunlaştıklarından anlama dikkat etmemektedirler.
3. **Okuma stratejik olmalı :**Okuma konusunda daha yetenekli olan okuyucular daha rahattırlar ve metni okuma amaçlarına ,materyalin karmaşıklığına , konuya aşina olmalarına göre değişik şekillerde okurlar. Okuma güçlüğü çekenlerin aksine ,okurken kafalarında metni de canlandırırlar . eğer metin oldukça karmaşıksa ,o zaman okuyan kişi geri döner ve bir kez daha üzerinden geçer ve tekrar okur. Bu şekilde okunan parçayı anlamlandırmış olurlar.
4. **Okuma motivasyon gerektirir :**Okumayı öğrenme uzun süreli bir dikkat gerektirir. Öğretmenler öğrencilerin okumaya karşı motivasyonlarını geliştirmek için eğlenceli etkinlikler hazırlamalı, okumayı öğreneceklerine dair öğrenciler inandırılmalıdır.

- 5. Okuma hayat boyu süren bir uğraştır:** Okuma alıştırmaları yapılarak devamlı ilerleyen bir beceridir. Başlangıçtan itibaren ve her aşamasında okuyucunun alıştırmaları yapması için fırsatlar vardır. Öğretmen bu fırsatları öğrenciye sağlamak için alıştırmaları yapmalıdır.

Okuma becerisinin iki bölümden oluştuğunu düşünebiliriz. Bu bölümler, kelimeyi tanıma ve okuduğunu anlamadır.

Çocukların Okumayı Kavrama Süreci

Çocuklar, 7 ile 10 yaşları arasında örneklerle okuma kazanırlar. Örneklerle okuma da sorular sorulur ve bu sorulara cevaplar aranır. Örnek okumalar ve bu okumalarla ilgili öğrenilen cevaplarla yeni kelimeler, gözlemlendiğinde ve söylendiğinde düşünce sistemi öğrenilir. Cümleler ve öyküler oluşturulur. Burada hedeflenen çok yönlü cevaplar üretebilmek ve okuma etkinliğini oldukça işlevsel yapabilmektir. Yapılan örnek okumalarda aynı zamanda çocuğun okuduğu metnin ana fikrini kavraması üzerinde önemle durulmalıdır. Sonuç olarak, çocukların okuma etkinliğinden zevk almaları sağlanmalıdır. Kelimeleri tanımak, yeni kelimeler türetmek çocuklara okuma zevki vererek, çocuğun okuma becerisini kazanmayı amaç edinmesini sağlar(Richek, Caldwell, Jennings ve Lerner , 1996).

Okuduğunu Anlama Becerisi

Okuduğunu anlamamanın amacı, yazılı metni okurken anlamını da çıkartabilmektir. Okul çağının birinci evresinde, okumadan önce anlama becerisini geliştirmek amaçlanır. Öğretmenler öğrencinin okuduğunu anlama becerisini geliştirmek amacıyla, sesli okumadan, sessiz okumadan , parçaya ait resimlerden , belirlenen kelime ve kelime gruplarının açıklanmasından yararlanırlar. Okuduğunu anlama becerisi diğer tüm derslerdeki başarıyı etkileyen bir beceridir(Richek, ve diğerleri, 1996).

Bloom (1976)'a göre ;dil yeteneği özellikle de okuduğunu anlama gücü, genel nitelikteki bilişsel ve psiko-motor giriş davranışıdır. Temelleri ilköğretim

çağında atılan okuduğunu anlama becerisinin, sonraki öğrenmeleri de etkilemesi beklenir. İlköğretim programında okuma ve anlamayla ilgili şu açıklamalar yer almaktadır: “ Okumanın, tüm derslerde önemli bir yeri vardır. Öğrenme büyük ölçüde okumaya dayanır. Bütün derslerin okumayı gerektirdiği göz önünde tutulursa iyi okuyamayan ve okuduğunu anlayan bir öğrencinin başarı kazanamayacağı ortadadır”(Akt:Kocaoluk,1993:417)

ABD’deki Özel Eğitim Kanunu’nu (IDEA), geliştirenler, öğrenme güçlüğü çeken bireyin hem “kelimeyi tanıma” hem de “okuduğunu anlama” konularında başarılı olmalarını amaçlamışlardır. Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin çoğunluğu için en önemli eksiklik okuduğunu anlama konusudur. Bu beceri, kelime tanıma becerisini kazandıktan sonra otomatik olarak kazanılmaz. Bir çok öğrenme güçlüğü çeken öğrenci, kelime tanıma becerisini zorda olsa başarsa bile biraz karmaşık bir metni anlamak konusunda güçlük çekmektedir(Richek,ve diğerleri,1996).

Ülkemizde özellikle eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama beceri ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarda özellikle eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin hem okuma, hem de okuduğu anlama konusunda güçlük çektikleri belirlenmiştir(Turan,1998;Özmen,1998;Kırca,1999,Duman,2006). Zihinsel engelli öğrencilerin okuma hatalarının ve okuma hızlarının okuduğunu anlamayı olumsuz yönde etkilediği belirlenmiştir. Okuduğunu anlama becerisini geliştirmek amacıyla yapılan araştırmalar ışığında geliştirilen materyallerin okuduğunu anlama becerisini geliştirdiği belirlenmiştir. Ülkemizde okuduğunu anlama becerisini geliştirebilmek için öğretmenler ve uzmanlar tarafında çeşitli materyal geliştirme çalışmaları yapılmaktadır.

Okuyan kişi metni okurken, daha önceden sahip olduğu bilgi ile yeni okuduğu metin içeriği arasında bağlantı kurar. Bu yüzden okuma işlemi düşünmeyi de gerektirir. Ön bilgi , ilgi ve okuma ortamının özellikleri öğrencinin okuyabileceği seviyeyi etkileyen faktörlerdendir. Bireyin okuduğunu anlamakta neden zorlandığını anlamak için diğer şartlarda ,değişik materyallerle nasıl öğrendiğini , öğrendiklerini nasıl uyguladığını araştırmak gerekir. Okuduğunu anlama okurun yazılı materyale kendinden ne kattığına bağlıdır. Okuduğunu anlamak , bireyin kendinden getirdiği

bilgi birikimine , deneyimlerine , ilgilerine , kelime tanıma seviyesine göre değişiklik göstermektedir. Okura, metni okumadan önce metnin anlamlandırılmasını kolaylaştıracak ön bilgiler verilmesi , anlamanın gelişmesine yardımcı olacaktır. Okumayı anlama dil yoluyla elde edilen bir işlemdir. Okuma işlemi sırasında okur genellikle son kelime ya da kelime grubuna kadar düşünmeyi tamamlayamaz. Okuduğunu anlama bir düşünme sürecidir. Okuduğunu anlama metinle aktif etkileşimi gerektirir(Richek,ve diğerleri,1996).

Okuma ve anlama, neden – sonuç ilişkisine benzer bir ilişki içindedir. Okuma ve anlama bütün disiplinlerin temeli durumundadır. Bireyin gelişimini sağlar. Anlama bir süreç olarak ele alındığında anlam bulma , kavrama ve değerlendirme aşamalarından oluştuğu ifade edilebilir. Anlama çalışmaları üzerinde okuma eğitimi süresince önemle durulmalıdır(Güneş,1997,Akt.,Türkmen,2001).

Okuma beceri dört temel dil beceriden en önemlisidir. Diğer dinleme, konuşma ve yazma okuma becerisini meydana getiren temel becerilerdir. Okuma becerisi diğer temel becerileri içinde barındırmaktadır. Okuma becerisinin temel amacı okuduğunu anlamadır. Hiç şüphesiz anlam olmadan okuma hiçbir amaca hizmet etmez. Okuma otomatik bir beceridir. Okuduğunu anlama okumayı kalıcı hale getirir. Okuduğunu anlama becerisi bütün bireyler için özellikle zihin engelli bireyler için oldukça önemli bir beceridir. Okuduğunu anlama becerisi sözel olarak alınan bilgilerin kalıcılığının sağlanmasına ve bireyin zihinsel işlevlerinin gelişmesini sağlamaktadır.

Bu araştırmada eğitim-öğretim ortamının iki önemli ögesi bir arada kullanılmıştır. Bunlar öğelerden biri öğrenci, bir diğeri ise öğretim materyalidir. Bu araştırmada bilgisayar yazılımlarından PowerPoint sunu programının eğitilebilir zihinsel engelli çocuklarda (hafif düzeyde zihinsel engelli) okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkililiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu amaçla PowerPoint sunu programıyla okuma materyali geliştirilmiştir. Araştırmada kullanılan materyalde okuduğunu anlama becerisi kelimeyi anlama, cümleyi anlama ve metni anlama alt başlıkları altında gruplandırılmış, uygulanmış ve veriler toplanmıştır.

Problem Cümlesi

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisi nedir?

Alt Problemler

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisi ile ilgili olarak:

1. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğu kelimeyi anlama düzeyi üzerindeki etkisi nedir?
2. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğu cümleyi anlama düzeyi üzerindeki etkisi nedir?
3. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğu metni anlama düzeyi üzerindeki etkisi nedir?

Araştırmanın Önemi

Okuduğunu anlama becerisi zaman içerisinde gelişim süreçlerine uygun olarak gelişmekte olan önemli bir beceridir. Okuduğunu anlama becerisini geliştirme çalışmalarına öncelikle kişinin okul döneminde başlanır. Eğitim- öğretim ortamında normal bilişsel gelişim düzeyine sahip öğrenciler olduğu gibi, akranlarına göre zihinsel işlevlerinde gerilik olduğu belirlenen eğitilebilir zihin engelli öğrenciler yer almaktadır. Eğitilebilir zihin engelli öğrencilerde akranlarına göre akademik becerilerde gerilik gözlenmektedir. Bu beceriler özellikle okuma-yazma ve temel matematik becerileridir. Okuma becerisinin temel amacı okuduğunu anlama becerisinin öğrenciye kazandırılmasıdır. Öğretmenler okuduğunu anlama becerisini geliştirmek amacıyla genellikle okuma parçasının okunması, okuma parçada anlatılan konu ile ilgili çocukların konuşturulması ve okuma parçası ile ilgili soruların cevaplanması şeklinde yaygın olarak kullanılan çalışmalar yaparlar. Yapılan çalışmalar öğretmenler ve öğrenciler içinde okuduğunu anlama becerisinin gelişmesine yeterince hizmet etmemektedir. Okuduğunu anlama becerisini geliştirmek amacıyla yapılan çalışmaların yetersiz olması bu konuda farklı yöntemler kullanma, materyal oluşturma ve yeni okuduğunu anlama çalışmalarını yapma gereksinimini beraberinde getirmiştir.

Araştırmada araştırmacı tarafından eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini geliştirmek amacıyla bilgisayar yazılımlarından Microsoft Powerpoint Sunu Programıyla okuma materyali geliştirilmiştir. Araştırmada geliştirilen okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin gelişimine etkisini belirlemek amaçlanmıştır.

Araştırma bu konuda gerek geliştirilen materyal, gerekse özel eğitim alanında yapılan materyallerin etkililiği ile ilgili ülkemizde yapılan araştırmaların devamı niteliğini taşıması araştırmanın önemini arttırmaktadır. Araştırma eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini geliştirme konusunda, özel eğitim alanında uzmanlara, öğretmenlere ve araştırmacılara materyal geliştirme ve materyal kullanımının önemi ile ilgili ışık tutucu ve rehberlik edici bir çalışma olma özelliği taşımaktadır.

Sayıtlılar

1. Hazırlanan materyalin hazırlanmasında Powerpoint sunu programının kullanılması yeterli görülmüştür.

Sınırlılıklar

1. Araştırma sürecinde yapılan uygulamalar 2005-2006 eğitim öğretim yılı bahar dönemi ile eğitilebilir zihin engelli üç öğrenci sınırlıdır.
2. Araştırmada geliştirilen materyal okuduğunu anlama becerinin değerlendirilmesi amacı ile sınırlıdır.
3. Araştırmada geliştirilen materyal kelime,cümle ve metin anlama düzeyi belirleme amacıyla sınırlıdır.
4. Geliştirilen materyal Powerpoint sunu programının olanakları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Eğitilebilir Zihinsel Engelli Birey : Bireyin gecikmeli konuşma ve dil gelişimi, sosyal, duygusal veya davranış problemleri ile temel okuma yazma ve sayma becerileri kazanmasında ortaya çıkan gecikme durumudur(MEB,2001).

Bilgisayar : Verileri belirli bir program mantığı içinde okuyarak, onları kendi anlayabileceği bir dile çeviren ve sonuçları kullanıcıya sunan, ayrıca verileri saklayabilen ve belleğinde tutabilen elektronik bir araçtır(Eryılmaz ve diğerleri,1993, Akt., Yavaş ve diğerleri, 2001).

Öğretim Materyali : Öğrencilerde bilgi, beceri, tutum ve değerleri geliştirmede kullanılan tüm araç, gereç ve kaynaklara öğretim materyali denir.

PowerPoint Sunu Programı : Slayt sunularıyla kısa ve öz bilgileri kolayca kavranmasına yardımcı olan gösterimin yapıldığı çeşitli ses efektleri ile desteklenen ve isteğe bağlı olarak küçük resimler yerleştirmeye imkan sağlayan Microsoft Office Programı'dır(Kablan,2001).

Slayt : Saydam bir yüzey üzerine alınmış projeksiyonda kullanılmaya özgü pozitif görüntü.

Sunu Programı : Slaytların ard arda dizilerek gösterilmesini sağlayan bilgisayar programı.

Okuma : Okuma, basılı ya da yazılı sözcükleri duyu organları yoluyla algılama, bunları anlamlandırıp kavrama; zihinsel ve düşünsel bir edim, basılı ve yazılı simgelerle iletişimsel bir etkinlik içerisine girme, birtakım algısal ve bilişsel işlemlerden oluşan bir alımlama, yorumlama ve tepki verme sürecidir (Özdemir, 1998, 9; Yağcıoğlu ve Değer, 2002, 34).

BÖLÜM II

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde tezi oluşturan ana konu başlıkları Powerpoint sunu programı, okuduğunu anlama becerisi ve özel eğitim teknolojisi ile ilgili yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

a - Powerpoint Sunu Programıyla İlgili Araştırmalar

PowerPoint sunu programına dayalı materyal geliştirme konusuyla ilgili yapılan çalışmalar aşağıdaki paragraflarda açıklanmıştır(Kablan,2001;Melvin ve Horton,1996;Willie,1998;Sara,1998; Ohio State Üniversitesi Araştırma ve Materyal Geliştirme Birimi,1998; Deborah,1998; Atkins , Hopkins ,Mohundro ve Sayre,1998;Znamenskaia,Guan ve Young,1999;Christine 1999; Beers , Paquette ve Warren,2000).

Kablan (2001) tarafından yapılan çalışmada PowerPoint sunu programıyla hazırlanan Türkçe ilkokuma yazma materyaliyle ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlanmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen materyal öğretmen görüşlerine sunulmuştur. Araştırmanın deneklerini 25 öğretmen oluşturmaktadır.Araştırmaya katılan denekler Türkçe ilkokuma yazma öğretimi dersi veren sınıf öğretmenlerinden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik çözümlemesi ve görüşme yöntemleri kullanılmıştır. İçerik çözümlemesi yapılırken görüşmelerde benzer elde edilen veriler analiz edilmiş, benzer yanıtlar gruplanmış ve yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, PowerPoint sunu programıyla ilkokuma yazma için hazırlanan materyallerin somut etkinlikler sunması nedeniyle öğretim ortamını zenginleştirmek amacıyla kullanılabileceği, materyalin dikkat çekici olmasının öğrencilerin derse katılımını arttıracak ve

materyalin ilkokuma yazma öğretiminde etkili olarak kullanılabileceğine sonucuna varılmıştır.

Melvin ve Horton(1996) , bilgisayar, video ve internete dayalı materyallerin kullanılmasının öğretim niteliğini nasıl etkilediğinin belirlemesi amaçlanmıştır. Araştırmada bilgisayara dayalı materyal geliştirilirken PowerPoint sunu programından faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda bilgisayar, video ve internete dayalı materyallerin kullanılmasının öğretmenlerin sınıf yönetimini kolaylaştırdığı, öğrenci ve öğretmenlerin dikkatini yükselttiği ve öğrenme- öğretme sürecinin etkililiğini arttırdığı sonuçlarına varılmıştır.

Willie(1998), PowerPoint sunu programını kullanarak öğretmenlerden öğretim materyali hazırlamaları istenmiştir. Araştırmada öğretmenlerin PowerPoint sunu programının imkanlarıyla öğretim materyalleri hazırlamaları amaçlanmıştır. Materyallerin hazırlanması sürecinde donanım, yazılım ve uzman yardımları sağlanmıştır. Materyalin hazırlanmasında öğretmenlere sağlanan yardımlar olmasına rağmen materyal geliştirme sürecine katılan öğretmenler PowerPoint sunu programı ile etkili öğretim materyalleri oluşturamamışlardır.

Sara (1998), üniversitede kitap incelemesi konusunda sözel iletişim ve PowerPoint sunu programının etkililiği ile ilgili bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada üniversitede okutulan iki öykü kitabından yararlanılmıştır. Araştırmanın deneklerini 122 üniversite öğrencisi katılmıştır. Kitaplar incelenirken dört dönem boyunca sözel iletişim kurulmuş ,son iki dönemde ise sözel iletişimi desteklemek amacıyla PowerPoint materyali kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin kitap incelemelerinde PowerPoint sunu programının kullanıldığında kavrama düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında öğrencilerin PowerPoint sunu programı ile hazırlanan materyale karşı ilgi duydukları sonucuna varılmıştır

Ohio State Üniversitesi Araştırma ve Materyal Geliştirme Birimi(1998),belirlenmiş okulların pilot sınıfları için geliştirilen PowerPoint

materyallerinin etkililiği belirlemek amaçlanmıştır. Materyaller uygulandıktan sonra öğrencilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın sonucunda , kullanılan görsel ve işitsel öğelerin öğrencilerin derslere karşı ilgisini arttırdığı , öğrenilenleri hatırlanmasının kolaylaştığı, materyalin öğrencilerin eski bilgiler ile yeni bilgiler arasında ilişki kurabilmelerine yardımcı olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.

Deborah (1998), PowerPoint sunu programı ile materyal geliştirmenin öğretmenlere sağlayacağı yararları belirlemek amaç edilmiştir.Araştırmacı PowerPoint sunu programını kullanarak materyal geliştiren öğretmenlere sorular sormuş, araştırmanın amacına ulaşmaya çalışmıştır. Araştırma sonucunda , PowerPoint sunu programının bilginin sunulmasına, yazılı metinlerin ve grafik,resim vb. görsel öğelerin slaytlara eklenmesine ve bunların istenen zamanlarda ekranda görünmesine imkan verdiği ve sunu slaytlarının görsel ve işitsel öğeler yönünden zengin olmasının öğrencilerin dikkatlerinin materyale çekilmesine imkan verdiği sonuçlarına varılmıştır.

Atkins, Hopkins, Mohundro ve Sayre(1998),kolej öğrencilerinin grup önünde konuşma yaparken PowerPoint sunu programını kullanmalarının kendi tutumlarına etkisini araştırmayı amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin sunum sırasında grup önünde etkisinin arttı ve öğrencilerin %69'unun PowerPoint sunu programını öğrenmeye yardımcı bir araç olarak algıladığı sonuçlarına varılmıştır.

Znamenskaia, Guan ve Young(1999),“Eğitim ortamında teknolojinin kullanılmasının öğretmenlerin teknolojiye karşı tutumlarına etkisi nedir?” sorusu problem olarak belirlenmiştir. Araştırma sürecinde öğretim ortamını zenginleştirmek amacıyla değişik öğretim materyallerin geliştirilmesi amaçlanmış, bu amaçla araştırma sürecinde materyaller öğretmenlerle beraber oluşturulmuştur. Hazırlanan materyaller arasında PowerPoint sunu programı ile geliştirilen öğretim materyalleri de yer almaktadır. Materyallerin geliştirilmesi ve uygulanması aşamasından sonra öğretmenlerin tutumlarını belirlemek amacıyla görüşme ve anket teknikleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda , öğretmenlerin PowerPoint kullanarak materyal

geliştirmelerinin ve öğretim ortamında kullanmalarının, öğretmenlerin öğretim ortamına karşı olumlu bakış geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.

Christine(1999),PowerPoint sunu programı ile hazırlanan materyallerin öğrencilerin öğrenme düzeyi üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Araştırmaya Midwestern üniversitesindeki 143 öğrenci katılmıştır. Araştırma dönem boyunca gerçekleştirilmiştir. İlk iki dönem boyunca kontrol grubuna geleneksel öğretim ortamı sunulmuştur. Deney grubundaki öğrencilere ise PowerPoint sunu programıyla geliştirilen öğretim materyalleri kullanılmıştır. Araştırma için geliştirilen PowerPoint sunuları renk faktörlerinin kullanıldığı hareketli metinlerden yararlanılarak ,görsel imgelerle ve grafiklerle desteklenerek hazırlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, PowerPoint sunularının kullanıldığı deney grubundaki öğrencilerin öğrenme düzeylerinde anlamlı derecede gelişme gözlenmiştir.

Beers, Paquette ve Warren(2000),öğrencilerin, sınıfta öğretim ortamında teknolojisinin kullanımı ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi belirlenmiştir. Eğitimciler tarafından öğrencilere internet kullanımı, internet sayfa tasarımı, PowerPoint sunu programının kullanımı gibi konularda eğitim verilmiştir. Araştırmanın sonucunda, öğretim ortamında teknolojinin kullanılmasının öğretmen ve öğrencilerin öğretim sürecine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

b - Okuduğunu Anlama İle İlgili Araştırmalar

Okuduğunu anlama ile ilgili olarak yapılan araştırmalar aşağıdaki paragraflarda açıklanmıştır(Gündüz ,1987; J.R.Kirby ve W.R.Teasdale'in ,1987; Akçamete,1991; Herman ,1991; Dökmen,1994;Tazebay ,1995; Türkmen, 2001; Bozkurt,2002;Ocak,2004)

Gündüz(1987),ortaokul birinci sınıflarda okuduğunu anlama bakımından Türkçe öğretimi konulu çalışmasında, “ayrıntılı kavrayabilme”, “bölümler arası ilişki

kurabilme”, “kişileri tanıyabilme” açısından Türkçe öğretiminin öğrencilerin genel başarılarının arttığı belirlenmiştir.

J.R.Kirby ve W.R.Teasdale(1987),okuduğu anlama ile ilgili araştırmalarında, öğrencinin anladığını göstermesi ile okuma yeteneği arasındaki ilişkinin bir neden-sonuç ilişkisiyle bağlantılı olmadığı, korelasyon bağlantısı olduğu ortaya çıkmıştır. Araştırmacılar, bu ilişkiden hareketle, hem okuma yeteneğinin hem de anladığını göstermenin, anlaşılmış olan bu bilgilerin aktif hafızada kullanılması faktörü tarafından etkilenmekte olduğu sonucuna ulaşmıştır(Akt: Turan, Ertuğrul,1998 : 22).

Akçamete(1991),Üniversite öğrencilerinin öğrencilerin okuma hızları ve anlama puanları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Araştırma sonucunda, kişilerin okuma hızı, yaşı, okuduğunu anlamadaki durumu, okuma türü, okuma materyaline göre değişiklik gösterdikleri saptanmıştır.

Herman(1991),okuma hızı konusunda yaptığı araştırmada, sürekli okumanın okuma hızını ve okuduğunu anlama puanlarını arttırdığı belirlenmiştir. Herman yaptığı araştırmanın sonucunda bazı önerilerde bulunmuştur. Buna göre okuma öğretimi yapılırken öğrencilerin ödüllendirilmesinin gerektiği, tekerlemeleri tahtaya yazıp öğrencilere okutmalarını, öğrencilere sessiz okuma yaptırırken, beden hareketlerini kontrol etmelerini, öğrencilerin okumaları için kolay cümlelerin seçilmesi gerektiğini belirtmiştir.

Dökmen(1994),okuma becerisi, ilgi ve alışkanlığı üzerine psiko-sosyal bir araştırma konulu çalışmasında, araştırmanın örneklemini oluşturan öğrencilerin okuma hızları ve okuduklarını anlama düzeylerinin, Türkçe öğretimi programında hedeflenene göre genelde düşük olduğunu belirlemiştir. Öğrencilerin okuma hızları, okuduğunu anlama düzeyleri ve okumaya yönelik ilgileri arasında anlamlı olumlu yönde ilişkiler olduğu belirlenmiştir.

Tazebay(1995), ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin sesli ve sessiz okuma sırasında yaptıkları hataların ve olumsuz okuma davranışlarının okuma hızı ile okuduğunu anlama becerisine etkisi araştırılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin tamamının sesli okumada hata yaptıkları ve olumsuz okuma davranışları gösterdikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte öğrencilerin sessiz okuma sırasında gösterdikleri olumsuz okuma davranışlarının anlamayı etkilemediği belirlenmiştir.

Türkmen(2001)tarafından yapılan araştırmada eğitim teknolojisi kullanımının okuduğunu anlama becerisine etkisini ortaya koymaya çalışılmıştır. Araştırmada ölçme aracı olarak seçilen öyküler, deney grubunda Eğitim Teknolojisi kullanılarak, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemle işlenmiştir. Araştırma sonucunda, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılıklar olduğu belirlenmiştir.

Bozkurt, Ş .(2002) tarafından yapılan araştırmada, işitme engelliler ilköğretim okulu 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri ile cinsiyet, yaş, işitme kaybının derecesi, cihaz kullanma durumu, okula başlama yaşı, okuldaki eğitim süresi, derslerdeki başarı durumu, yatılı ve gündüzlü öğrenim görme arasındaki ilişkiler durum saptama yöntemiyle belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, belirlenen değişkenlerin okuduğunu anlama becerileri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Ocak(2004),araştırmada,ilköğretim okulu 5.sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama seviyesini, videonun etkileme düzeyini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırmada deneysel bir yöntem izlenmiştir. Veriler 10'ar kişilik deney ve kontrol grupları oluşturularak elde edilmiştir. Deney grubundaki 10 öğrenci okuma sırasında kamerayla kaydedilmiştir. Kayıtlar 3 ayrı öğretmen tarafından izlenmiş, oluşturan okuma gözlem formlarına bu forma öğretmenler tarafından kaydedilmiştir. Öğrencilere okumalarına ilişkin anlama testi uygulanmış ve sonuçlar kaydedilmiştir. Daha sonra öğrencilere okumaları kayıtlardan izlettirilerek hataları gösterilmiştir. Kontrol grubunda ise öğrencilere aynı işlemler kamera kayıtsız bir şekilde uygulanmıştır. Sonuçlar kaydedilerek deney ve kontrol grupları arasındaki farkları

ortaya çıkartmak için dört farklı test kullanılmıştır. Deneysel olarak yapılan bu çalışma sonucunda;okumaları video ile desteklenen öğrenciler ile bu araçla desteklenmeyen öğrenciler arasındaki farkın deney grubu öğrencileri lehine anlamlı olduğu bulunmuştur.Grupların karşılaştırılması sonucunda, okuma kayıtlarını izleyen öğrencilerin izlemeyen öğrencilere göre anlama düzeyi bakımından daha başarılı olduğu belirlenmiştir.

c - Zihin Engellilerde Okuduğunu Anlama İle İlgili Araştırmalar

Zihin engellilerde okuduğunu anlama ile ilgili olarak yapılan araştırmalar aşağıdaki paragraflarda açıklanmıştır(Lyon,1995: Kirk ve Elkins,1975; Wargner ve Blackorby, 1996;Turan,1998;Özmen,1998;Kırca,1999, Duman,2006).

Öğrenme güçlüğü çeken öğrencilerin birçoğu (yaklaşık %80'i) okuma konusunda güçlük çekmektedir(Lyon,1995: Kirk ve Elkins,1975). Okuma konusunda çektikleri güçlükler de onlar için bir çok konuda soruna neden olmaktadır. Okuma becerisi açısından güçlük yaşayan öğrenciler akademik olarak ilerleyememektedir. Ulusal Uzun Süreli Araştırmalar (NLTS)'ın ortaokul öğrencilerinin performansları üzerine yaptıkları araştırmanın verilerine göre okuma güçlüğü çeken öğrencilerin üçte biri okulu bırakmaktadır(Wargner ve Blackorby, 1996).

Turan(1998),Eğitilebilir zihinsel engelli dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin , sesli ve sessiz okuma hızlarına sesli ve sessiz okuma sırasında yaptıkları hatalarına , olumsuz okuma davranışlarına ve bu değişkenlerin okuma hızı ile okuduğunu anlama becerilerine olan etkilerine bakılmıştır. Araştırma sonucunda, örnekleme giren dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin sesli ve sessiz okuma hızları okuduğunu anlama puanlarını etkilememektedir. Bunun yanında öğrencilerin sesli okuma sırasında yapmış oldukları okuma hatalarının tümü okuduğunu anlama puanlarını düşürdüğü belirlenmiştir.

Özmen(1998), araştırmanın amacı okuma ve okuduğu öyküyü anlamayla ilgili ön koşulları yerine getiren alt özel sınıflardaki zihinsel engelli öğrencilere

İDoğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Okuduğunu Anlama Öğretim Materyali'yle yapılan öğretimin, bu öğrencilerin öykü yapısı unsurlarına göre düzenlenen tek olaylı öyküleri anlamalarına ve 15 ile 30 gün sonra anlamalarının sürmesine yol açıp açmadığını belirlemektir. Araştırmanın sonucunda, Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Okuduğunu Anlama Öğretim Materyali'yle yapılan öğretimin, bu öğrencilerin öykü yapısı unsurlarına göre düzenlenen tek olaylı öyküleri anlamalarına ve 15 ile 30 gün sonra anlamalarının sürmesine yol açtığı izlenimi vermektedir.

Kırca(1999), araştırmada eğitilebilir zihinsel engelli 3.sınıf öğrencilerinin okuma becerisi puanlarının, 2.sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemektir. Araştırmaya 44 öğrenci katılmıştır. Araştırmada genişliğine (Cross-Sectional) yöntem kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, eğitilebilir zihinsel engelli 3.sınıf öğrencilerinin, 2.sınıf düzeyine göre, “sesli okuma puanları” arasında anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Ayrıca düzeyde eğitilebilir zihinsel engelli 3.sınıf öğrencileri ile 2.sınıf öğrencileri arasında “okuduğunu anlama puanları”nda anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir.

Duman(2006),araştırmada hikaye haritası yönteminin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerileri üzerindeki etkisini belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın denekleri, özel eğitim sınıfına devam etmekte olan üç zihinsel engelli öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın yöntemi, tek denekli araştırma modellerinden denekler arası çoklu yoklama modelidir. Araştırmada öğrencilerin öğretim öncesi ve öğretim sonu performanslarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından 15 hikaye hazırlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, hikaye haritası yönteminin, eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini olumlu yönde etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Ülkemizde özel eğitim alanında Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini geliştirmeye yönelik çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırmanın sonuçlarının öğretmen, uzman ve araştırmacılara okuduğunu anlama konusu ile ilgili rehberlik etmesi amaçlanmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli,denekler,materyalin geliştirilmesi,bilgi toplama araçları,uygulama süreci ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada tek denekli araştırma yöntemlerinden AB modellerinden AB modeli kullanılmıştır. Araştırma, başlama düzeyi ve uygulama olmak üzere iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Başlama düzeyi ve uygulama sürecinde veri toplamak amacıyla ; “Okuduğu Kelimeyi Anlam Düzeyi Belirleme Materyali”, “Kelime Kartları”,“Kelimeyi Anlama Düzeyi Veri Kayıt Formu”, “Cümle Kartları”, “Cümleyi Anlama Düzeyi Veri Kayıt Formu”, “Bağımsız Okuma Metinleri” ve “ Metni Anlama Veri Kayıt Formu” hazırlanmış ve kullanılmıştır.

Tek Denekli Araştırma Yöntemleri Ve Özellikleri

Bir ya da birkaç denekten standart koşullar altında yinelenerek ölçümler alınması bir uygulamanın etkililiğinin her bir denekte kendi içinde değerlendirildiği araştırmalara tek denekli araştırmalar denir(Alberto ve Troutman , 1995 ; Best ve Kahn ,1998; Kırcaali-İftar ve Tekin , 1997; Tawney ve Gast,1984; Wiersma , 1995; Wolery , Bailey ve Sugai ,1988,Akt.,Tekin,2000).Tek denekli araştırma yöntemleri , yarı-deneysel bir yöntemdir. Deneklerin yansız atamayla seçilmemeleri nedeniyle tek-denekli araştırmalar yarı deneysel kabul edilir. Tek-denekli araştırmalarda bağımlı değişkenin değiştirilmesi hedeflenen davranıştır; bağımsız değişken ise araştırmacı tarafından uygulanan davranış değiştirme programıdır. Bağımsız değişkenin uygulanmasıyla bağımlı değişken üzerinde bir değişiklik gerçekleşirse , bir neden- sonuç ilişkisinin olduğu kabul edilir.Tek-denekli araştırmalarda her bir deneğin deney ortamındaki performansı sürekli olarak kaydedilir ve her bir deneğin

performansı kendi içinde değerlendirilir(Alberto ve Troutman , 1990 ; Creswell , 1994 ; Gay , 1987 ; Wiersma , 1995,Akt.,Kırcaali-İftar ve Tekin , 1997).

Tek-denekli araştırmaların özellikleri yinelenen ölçümlerin alınması, başlama düzeyi verisi toplanması ve yineleme yapılması olarak üç grupta toplanmaktadır. Tek-denekli araştırmalarda bağımlı değişkene ilişkin standart koşullarda sürekli olarak veri toplanır. Bu amaçla bağımsız değişken dışındaki tüm değişkenler sabit tutulur. Çoğunlukla tek-denekli araştırma modellerinde, önce başlama düzeyi verisi toplanır. Başlama düzeyi verisi bağımlı değişkenin deney süreci başlamadan önceki durumuna ilişkin elde edilen bilgidir(Alberto ve Troutman, 1990 ; Creswell , 1994 ; Gay , 1987 ; Wiersma , 1995 . Aktaran : Kırcaali-İftar ve Tekin, 1997: 24).

Tek Denekli Araştırma Yöntemleri AB Modeli

AB modelleri arasında en basit olan model AB modelidir. Bu modelin birinci evresine başlama düzeyi evresi denir ve **A** ile gösterilir. Başlama düzeyi evresine bağımlı değişken, doğal süreçte gözlenir ve kaydedilir. İkinci evrede ise bağımsız değişken uygulanır ve uygulama sırasında bağımlı değişken gözlenmeye ve kaydedilmeye devam edilir. İkinci evreye uygulama(deneme) evresi adı verilir ve **B** ile gösterilir(Alberto ve Troutman , 1990; Gay , 1987; McGuigan , 1990 ; Tawney ve Gast , 1984 ; Wiersma , 1995,Akt.,Kırcaali-İftar ve Tekin ,1997:67).

AB Modelinin Uygulaması

a - Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi

Okuduğu kelimeyi anlama düzeyi ile ilgili olarak her denekle aynı zamanda ard arda üç oturumda başlama düzeyi verileri toplanmaya başlanmıştır. Okuduğu kelimeyi anlama düzeyi ile ilgili olarak deneklerin başlama düzeyi verilerini toplamak amacıyla 70 kelimedenden oluşan bir materyal oluşturulmuştur. Bu materyalde yer alan kelimeler 10'ar kelimedenden oluşan kelime grupları(Ek.1) haline getirilmiştir.

Araştırmada denekle her oturumda 10 kelimenin uygulaması yapılmıştır. Deneklerden her oturumda kelime kartlarında (Ek.2) yer alan kelimeleri okumaları, Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyalinden (Ek.3) okudukları kelimelerin resimlerini göstermeleri istenmiştir. “Kelimeyi anlama veri kayıt formu”na (Ek.4) elde edilen veriler işlenmiştir.

Başlama düzeyi verileri kararlılık sağlayınca uygulama sürecine geçilmiştir. Uygulama sürecinde kullanılmak üzere başlama düzeyinde farklı olarak içinde 70 kelimenin yazılışının ve resimlenmiş halinin yer aldığı “Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali”nin kelime bölümünden (Ek.5) yararlanılmıştır. Deneklere materyalde yer alan kelimeler tanıtılmıştır. Her oturum sonrasında uygulama süreci verileri “Kelimeyi anlama veri kayıt formu”na (Ek.4) işlenmiştir.

b-Okuduğu Cümleyi Anlama Düzeyi

Okuduğu cümleyi anlama düzeyi ile ilgili olarak her denekle aynı zamanda ard arda üç oturumda başlama düzeyi verileri toplanmaya başlanmıştır. Okuduğu cümleyi anlama düzeyi ile ilgili olarak deneklerin başlama düzeyi verilerini toplamak amacıyla 70 cümleden oluşan cümle listesi oluşturulmuştur. Bu cümle listesinde yer alan cümleler 10’ar cümleden oluşan cümle grupları(Ek.6) haline getirilmiştir. Araştırmada denekle her oturumda 10 cümlelerin uygulaması yapılmıştır. Deneklerden her oturumda cümle kartlarında (Ek.7) yer alan cümleleri okumaları istenmiştir, “Cümleyi anlama veri kayıt formu”nda (Ek.8) yer alan sorular deneklere sorulmuş ve elde edilen veriler forma işlenmiştir.

Başlama düzeyi verileri kararlılık sağlayınca uygulama sürecine geçilmiştir. Uygulama sürecinde kullanılmak üzere başlama düzeyinde farklı olarak içinde 70 cümlelerin yazılışının ve cümleyi oluşturan kelimelerin resimlenmiş halinin yer aldığı “Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali”nin cümle bölümünden (Ek.9) yararlanılmıştır. Deneklerden materyalde yer alan cümleleri okumaları istenmiştir. Deneklerle okudukları cümlelerin anlamıyla ilgili sözel ifadelere

bulunmaları istenmiştir. Her oturum sonrasında Cümleyi anlama veri kayıt formunda yer alan sorular deneklere sorulmuş ve uygulama süreci verileri “Cümleyi anlama veri kayıt formu”na (Ek.8) işlenmiştir.

c - Okuduğu Metni Anlama

Okuduğu metni anlama becerisi ile ilgili olarak her denekle aynı zamanda ard arda üç oturumda başlama düzeyi verileri toplanmaya başlanmıştır. Okuduğu metni anlama düzeyi ile ilgili olarak deneklerin başlama düzeyi verilerini toplamak amacıyla bir bağımsız okuma metni (Ek10) oluşturulmuştur. Araştırmada denekten okuma metnini okuması istenmiş,“Metni anlama veri kayıt formu”nda (Ek.11) yer alan sorular deneklere sorulmuş ve elde edilen veriler forma işlenmiştir.

Başlama düzeyi verileri kararlılık sağlayınca uygulama sürecine geçilmiştir. Uygulama sürecinde kullanılmak üzere başlama düzeyinde kullanılan okuma metninden farklı olarak, “Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali”nin metin bölümünde (Ek.12) yer alan resimlendirilmiş bir okuma metninden yararlanılmıştır. Uygulama sürecinde, deneklerden resimlendirilmiş okuma metninin resimlerini dikkatle incelemeleri ve sonrasında okuma metnini okumaları istenmiştir. Her oturum sonrasında“ Uygulama Metni anlama veri kayıt formu”nda (Ek.13) yer alan sorular deneklere sorulmuş ve elde edilen veriler forma işlenmiştir.

Araştırmanın Denekleri

Araştırmanın deneklerini, M.E.B bağlı bir ilköğretim okulunda kaynaştırmaya devam etmekte olan 3 eğitilebilir zihinsel engelli öğrenciden oluşturmaktadır.Denekler okuma yazma becerisine sahip olan eğitilebilir zihinsel engelli öğrenciden seçilmiştir. Denekler hecelemeden okuyabilmektedir. Araştırma öncesinde her üç öğrencinin de aile (Ek.14) ve öğretmenlerinden (Ek.15) okuduğunu anlama ile ilgili çalışma yapmak için izin alınmıştır. Tablo 1’de öğrencilere ilişkin demografik bilgilere yer verilmiştir.

Tablo 1
Deneklerin Demografik Özellikleri

Adı*	Cinsiyeti	Yaşı
Gönül	Kız	12
Fatma	Kız	13
Hatice	Kız	13

* Deneklerin adların değiştirilmiştir.

Denekler belirlenirken kaynaştırma eğitimi veren sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden yararlanılmıştır. Öncelikle öğretmenlerin görüşleri alınarak, hecelemeden okuyan 5 öğrenci belirlenmiştir. Öğrencilerden 1'i özel eğitim destek hizmeti almasından dolayı araştırmaya alınmamıştır. Diğer 4 öğrenciden 3'ü aynı sınıf düzeyinde olmaları nedeniyle araştırmaya alınmıştır. Bir öğrenci ise yedek olarak denek olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan birinci denek olan Gönül, 12 yaşındadır. Gönül 4 yıldır kaynaştırma eğitimi devam etmektedir. Gönül okuma metnini hecelemeden doğru olarak okuyabilmekte ve söylenileni bakmadan yazabilmektedir. Kendi sözel olarak ifade edebilmekte, kendine sözel olarak verilen basit yönergeleri doğru anlayıp yerine getirebilmektedir.

İkinci denek olan Fatma, 13 yaşındadır ve 3 yıldır kaynaştırma eğitimi devam etmektedir. Fatma okuma metnini hecelemeden doğru olarak okuyabilmekte ve söylenileni bakmadan yazabilmektedir. Kendi sözel olarak ifade edebilmekte, kendine sözel olarak verilen basit yönergeleri doğru anlayıp yerine getirebilmektedir.

Üçüncü denek olan Hatice, 13 yaşındadır ve 4 yıldır kaynaştırma eğitimi devam etmektedir. Hatice okuma metnini hecelemeden doğru olarak okuyabilmekte

ve söylenileni bakmadan yazabilmektedir. Kendi sözel olarak ifade edebilmekte, kendine sözel olarak verilen basit yönergeleri doğru anlayıp yerine getirebilmektedir.

Araştırmanın Değişkenleri

Araştırmanın bağımlı değişkeni; Bu araştırmada bağımlı değişken öğrencilerin okuduğunu anlama becerisidir. Araştırmada, okuduğunu anlama becerisinin düzeyi belirlenirken beceri; kelimeyi anlama, cümleyi anlama ve metni anlama olarak bölümlere ayrılmıştır.

Araştırmanın bağımsız değişkeni ise, Powerpoint sunu programı ile hazırlanmış okuma materyalidir.

Materyallerin Geliştirilmesi

Materyaller geliştirilirken aşağıdaki aşamalar sırasıyla izlenmiştir:

1. Konu alanının incelenmesi

Materyal geliştirmeye başlanmadan önce, günümüzde ilkökuma yazma öğretiminde kullanılan “Ses Temelli Cümle Yöntemi” programı incelenmiş ve öğretim ilkelerinin neler olduğu belirlenmiştir. Ses temelli cümle yönteminde, ilk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Anlamli bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra seslerden hecelere, kelimelere ve cümlelere ulaşılmaktadır. İlk okuma-yazma öğretimi, kısa sürede cümlelere ulaşılacak şekilde düzenlenmektedir (MEB, 2005). Ses temelli cümle yönteminde, öğretime sestten başlanmakta, sesi öğrenciye sezdirmek ve kelimeyi tanıtmak amacına görsel öğelerden (resim, grafik v.b) yararlanılarak etkinlikler düzenlenmektedir. Araştırmada materyal tasarlanırken ses temelli cümle yönteminde kullanılan öğretim etkinlik örneklerinden yararlanılmış, materyal mümkün olduğunca görsel öğelerle zenginleştirilmiştir. Ses temelli cümle yönteminde kullanılan Okuduğunu anlama becerisini gelişmesine yardımcı etkinlikler incelenmiştir. Okuduğunu anlama, eğitim

teknolojisi,öğretim materyali geliştirme ve Powerpoint sunu programı konuları ile ilgili araştırma ve ilgili kaynaklar (Şahin,Yıldırım,2001; Kablan,2001; Aydın, 1999; Alkan,1999;Türkmen,2001;Turan,1998;Kırca,1999;Duman,2006,Özmen,1998)incelemiştir.Elde edilen bilgiler çerçevesinde Powerpoint Programı ile geliştirilecek öğretim materyalleri tasarlanmaya başlanmıştır.

2. Materyal Geliştirme İlkelerinden Yararlanılması

Eğitim teknolojileri ve materyal geliştirme konusu ile ilgili yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen verilere dayanılarak ve materyal geliştirme ilkelerine uygun bir şekilde öğretim materyalinin geliştirilmiştir.

Geliştirilen materyalin aynı zamanda dikkat çekici, algılanması kolay, öğrenmeyi kolaylaştırıcı unsurlara sahip olan ve kullanışlı olması için oluşturulmasında konu ile ilgili kaynaklardan yararlanılmıştır(Şahin,Yıldırım,2001; Aydın,1999;Alkan,1999;Türkmen,2001).

3. Materyalin Geliştirilme Planının Hazırlanması

Hazırlanan öğretim materyalinin araştırmanın amacı doğrultusunda materyaller tasarlanmıştır. Öncelikle “Okuduğu kelimeyi anlama düzeyi belirleme materyal”i hazırlanmıştır. Materyalin anlaşılır, basit, görsel öğelerle zenginleştirilmiş ve kullanışlı bir materyal olarak geliştirilmesi amaçlanmıştır. Materyalde sadece okunan kelimeyi anlama düzeyini belirlemeye yönelik unsurlar yer almaktadır. Okuma etkinliğinde anlamayı geliştirmek amacıyla öğretmenler, öğrencilerin okudukları kelimeyi somutlaştırmaları için kelimeyi temsil eden gerçek nesne veya kelimeyi temsil eden resimlerden yararlanmaktadırlar. Bu deneyimler yardımıyla okunan kelimeyi anlama düzeyini belirlemek amacıyla oluşturulan materyal önceden belirlenen hayvan, insan, bitki, meyve, sebze, eşya v.b kelimelerin resimlerinden oluşmaktadır. Burada amaç, öğrencinin okuduğu kelimeyi, kelimeyi temsil eden resimle eşleştirebilmesidir.

Uygulama materyali yani “Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyal”i, üç ana bölümden oluşmaktadır. Okuma materyali sırasıyla şu bölümlerden oluşmaktadır; kelime, cümle ve metin.

4. Materyali Oluşturulması

Bir önceki aşamada materyal amaca uygun olarak tasarlanmıştır. Materyal planının çerçevesinde materyal oluşturulmuştur.

Materyal amaca uygun olarak bir bütünlük içerisinde birbirinden bağımsız dört bölümden oluşmaktadır. Materyal sırasıyla şu bölümlerden oluşmaktadır:

1. **Kelime Bölümü :** Bu bölümde öncelikle harfi tanıtıcı resimler sunulmuştur. Sonrasında kelimelerin yazılışlarıyla, kelimeyi tanıtan resimler yer almaktadır. Burada amaç öğrencinin okuduğu kelimeyi, kelimeyi tanıtan resimle eşleştirilmesinin sağlanmasıdır.
2. **Cümle Bölümü:** Bu bölümde kelimeyi tanıtıcı resmin ve kelimenin yazılışının yer aldığı sunu sayfasının alt kısmında tanıtılan kelimenin içinde yer aldığı cümleler yer almaktadır.
3. **Metin Bölümü:** Bu bölümde bağımsız bir okuma metni yer almaktadır. Bu metin giriş, gelişme ve sonuç süreçlerine uygun olarak oluşturulmuştur. Materyal yine bu süreçlere uygun olarak resimlendirilmiştir. Sunu sayfası, resim sayfanın üst kısmına, ilgili metnin bölümü de sayfanın alt kısmına gelecek şekilde düzenlenmiştir.

Araştırmada Kullanılan Verileri Toplama Araçlarının Özellikleri

Araştırmacı, araştırmada başlama düzeyi verilerini ve uygulama süreci verilerini toplamak amacıyla; “Kelime Kartları”, “Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu”, “Cümle Kartları”, “Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu”, “Bağımsız Okuma Metinleri” ve “Metni Anlama Veri Kayıt Formları” tasarlanmış ve kullanılmıştır.

Araştırmacı tarafından geliştirilen materyaller sırasıyla şu özelliklere sahiptir :

a. Kelime Kartları

Okuduğu Kelimeyi Anlam Düzeyi Belirleme Materyalinde yer alan kelimeler 15cm x 10cm boyutunda resim kartonunun üzerine yazım kurallarına uygun olarak yazılmıştır. Kelime kartları Ek.2’de sunulmuştur.

b. Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali

Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali Powerpoint sunu programı ile hazırlanmış okuma materyalinin içerdiği kelimeleri içermektedir. Okuduğu Kelimeyi Anlam Düzeyi Belirleme materyali alfabemizde yer alan 29 harften, “ğ”harfi hariç 28 harfi tanıtıcı kelime resimlerinden meydana gelmiştir. Materyalde harfi tanıtıcı, harfle ilgili en fazla dört, en az bir kelime resmi yer almaktadır. Materyal 70 tane kelime resminden oluşmaktadır. Materyal örnek olarak Ek.3’te sunulmuştur.

c. Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu

Kelime kartlarında yer alan 70 kelimenin yer aldığı her kelime için öğrenciye aynı yönergenin yöneltildiği bir ölçme aracıdır. Yönergede öğrenciden kelime kartındaki kelimeyi okuması ve kelimenin yer aldığı resmi göstermesi istenmektedir. Öğrencinin doğru yanıtı (+) işaretiyle, yanlış yanıtları veya yanıtı

kaldığı zaman (-) işareti ile belirtilmiştir. Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu Ek:4'te sunulmuştur.

d. Cümle Kartları

Powerpoint sunu programı ile hazırlanmış okuma materyalinde cümle düzeyinde tanıtılan kelimeler cümle içerisinde kullanılmaktadır. Cümle okuma kartlarında yer alan cümleler Powerpoint sunu programı ile hazırlanmış okuma materyalindeki cümlelerden oluşmaktadır. Cümle kartlarındaki cümleler 70 adet olup, her harften bir kelimenin cümle içinde kullanılmış hali ile sınırlandırılmıştır. Cümle okuma kartları 15cm x 10cm boyutunda resim kartonunun üzerine yazım kurallarına uygun olarak yazılmıştır. Cümle okuma kartları Ek.7'te sunulmuştur.

e. Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu

Cümle okuma kartlarında yer alan 70 cümleden oluşmaktadır. Araç; cümle içinde eylemi yapanın kim olduğu, ne yaptığını ve eylem ile ilgili soru yönergelerinin yöneltildiği bir ölçme aracıdır. Öğrenciden cümle okuma kartındaki cümleyi okuması istenir. Uygulamacı tarafından öğrenciye eylemi yapanın kim olduğu, ne yaptığını ve eylemi buldurmaya yönelik ilgili sorular sorulur. Öğrencinin doğru yanıtı (+) işaretiyle, yanlış yanıtları (-) işareti ile belirtilir. Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu Ek:8'de sunulmuştur.

f. Bağımsız Okuma Metinleri

Araştırmacı tarafından iki bağımsız okuma metni oluşturulmuştur. Bu metinler giriş, gelişme ve sonuç süreçlerine uygun olarak oluşturulmuştur. Bu metinlerden biri "Temiz Ayşe" metni başlama düzeyi verisi toplamak amacıyla kullanılmıştır. Başlama düzeyi verisi toplamak amacıyla oluşturulan bağımsız okuma metni Ek: 10'de sunulmuştur.

Uygulama sürecinde veri toplamak amacıyla Powerpoint sunu programı ile hazırlanmış okuma materyalinde yer alan resimlendirilmiş okuma metnidir. Uygulama süreci verisi toplamak amacıyla oluşturulan bağımsız okuma metni Ek: 12’de sunulmuştur .

g. Metni Anlama Veri Kayıt Formları

Hazırlanan bağımsız okuma metinleri ile ilgili hazırlanan metni anlama düzeyini belirleyici 10’ar sorudan oluşmaktadır. Öğrencinin doğru yanıtı (+) işaretiyle, yanlış yanıtları veya yanıtı bırakıldığı zaman (-) işareti ile belirtilmiştir. Başlama düzeyini belirlemek amacıyla kullanılan “Metni Anlama Veri Kayıt Formu” Ek.11’da sunulmuştur.

Uygulama süreci verisi toplamak amacıyla kullanılan “Metni Anlama Veri Kayıt Formu” Ek.13’te sunulmuştur.

Deney Süreci

Bu bölümde araştırmanın yöntemi olan Tek Denekli Araştırma yöntemlerinden AB modelinin, Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali ile okuduğunu anlama öğretiminin uygulama aşamaları açıklanmıştır.

Başlama Düzeyi Evresi

Araştırmada, öncelikle deneklerin okuduğunu anlama becerisi ile ilgili performans düzeylerini belirlemek amacıyla başlama düzeyi verileri toplanmıştır. Her oturum 20 dakikalık bir süre ile sınırlandırılmıştır. Başlama düzeyi oturumları sınıf ortamında, öğrenciyle bire-bir gerçekleştirilmiştir.

a - Kelimeyi Anlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öncelikle öğrenciye yapılacak kelimeyi anlama çalışması ile ilgili olarak; Öğrenciden kendisine gösterilen kelime kartındaki kelimeyi sesli olarak okuması istenmiş. Öğrenciye bu yaptığı etkinlikle ilgili bilgilerin uygulamacı tarafından veri kayıt formuna kaydedileceği belirtilmiştir. Öğrenci kelimeyi okuduktan sonra, öğrenciden uygulamacı tarafından “Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali” (Ek.3) yer alan resimler içinden kelimeyi temsil eden resmi göstermesi istenmiştir. Öğrencinin verdiği cevaplar, uygulamacı tarafından “Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu”na (Ek:4) işlenmiştir. Öğrencilere cevaplarıyla ilgili geri bildirim verilmemiştir. Öğrenciye ödül verilmemiştir.

Öğrencilerle her oturumda 10 kelime için başlama düzeyi verisi toplanmıştır. Her bir denek için başlama düzeyi verileri grafiğe işlenmiştir. Başlama düzeyi evresinde ard arda üç kararlı nokta elde edildiğinde, öğretim oturumlarına geçilmiştir.

b - Cümleyi Anlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öncelikle öğrenciye yapılacak cümleyi anlama çalışması ile ilgili olarak; öğrenciden cümle kartında yer alan cümleyi sesli okumasının istendiği, sonrasında kendisine okuduğu cümle ile ilgili soru sorulacağı söylenmiştir. Öğrenciye yapılan çalışma ile ilgili bilgilerin uygulamacı tarafından veri kayıt formuna kaydedileceği belirtilmiştir. Öğrenciden kendisine gösterilen cümle kartındaki (Ek.7) cümleyi sesli olarak okuması istenmiştir. Öğrenci cümleyi okuduktan sonra, uygulamacı tarafından öğrenciye “Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu” unda yer alan sorular öğrenciye sorulmuştur. Öğrencinin verdiği cevaplar, “Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu”na (Ek.8) işlenmiştir. Öğrencilere cevaplarıyla ilgili geri bildirim verilmemiştir. Öğrenciye ödül verilmemiştir.

Öğrencilerle her oturumda 10 cümle için başlama düzeyi verisi toplanmıştır. Her bir denek için başlama düzeyi verileri grafiğe işlenmiştir. Başlama düzeyi

evresinde ard arda üç kararlı nokta elde edildiğinde, öğretim oturumlarına geçilmiştir.

c - Metni Anlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öğrenciye yapılacak metni anlama çalışması ile ilgili olarak; öğrenciden “Temiz Ayşe” (Ek.10) okuma metnini sesli olarak okumasının istendiği, sonrasında kendisine okuduğu metin ile ilgili soru sorulacağı söylenmiştir. Öğrenciye yapılan çalışma ile ilgili bilgilerin uygulamacı tarafından veri kayıt formuna kaydedileceği belirtilmiştir. Öğrenciden okuma metnini sesli olarak okuması istenmiştir. Uygulamacı tarafından öğrencinin okuma sırasında yanlış okuduğu kelimeleri düzeltmiştir. Öğrenci metni okuduktan sonra, uygulamacı tarafından öğrenciye “Metni Anlama Veri Kayıt Formu” unda yer alan sorular sorulmuştur. Öğrencinin verdiği cevaplar, “Metni Anlama Veri Kayıt Formu”na (Ek.11) işlenmiştir. Öğrencilere cevaplarıyla ilgili geri bildirim verilmemiştir. Öğrenciye ödül verilmemiştir.

Her bir denek için öğretim oturumu düzeyi verileri grafiğe işlenmiştir. Başlama düzeyi evresinde ard arda üç kararlı nokta elde edildiğinde, öğretim oturumlarına geçilmiştir.

Öğretim Oturumları

Araştırmada, deneklerin okuduğunu anlama ile ilgili performans düzeyleri belirlendikten sonra öğretim oturumlarına geçilmiştir. Kelimeyi anlama ile ilgili ortalama 4 oturum, cümleyi anlama ile ilgili 4 oturum, metni anlama ile ilgili ortalama 5 oturum yapılmıştır. Her oturum 20 dakikalık bir süre ile sınırlandırılmıştır. Öğretim oturumlarında sınıf ortamında, öğrenciyle bire-bir gerçekleştirilmiştir.

a - Kelimeyi Anlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öncelikle öğrenciye yapılacak kelimeyi anlama çalışması ile ilgili olarak; öğrenciye uygulamacı tarafından hazırlanan okuma materyalinin kelime bölümü tanıtılmıştır. Uygulama sürecinde öğretmen öğrencilere rehberlik etmiştir. Öğrenciye Powerpoint sunu programında slayt geçişlerini yapabilmesi için gerekli bilgiler verilmiştir. Her oturumda öğrenciye 10 kelime tanıtılmıştır. Araştırmacı öğrenciden öncelikle her harfi tanıtıcı resimlerin yer aldığı sayfadaki resimleri sırasıyla ne resmi olduğunu söylemesini istemiştir. Uygulamacı, öğrencinin bilmediği resimleri tanıtmıştır. Sonrasında öğrenciden sunu sayfasında yer alan kelimeyi okumasını istemiştir. Materyalde yer alan kelimenin alt kısmında kelimeyi tanıtıcı bir resmi öğrencinin dikkatle incelemesi istenmiştir. Öğrencinin bilmediği kelimeler uygulamacı tarafından tanıtılmıştır. Uygulamacı bu aşamadan sonra, kelimeyi anlama veri kayıt formunda yer alan yönergeleri öğrenciye yöneltmiştir. Öğrencinin verdiği cevaplar, uygulamacı tarafından “Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu”na (Ek:4) işlenmiştir. Öğrencinin yanıtlarına geri bildirim verilmiştir. Araştırmada oturumlarda öğrencilere “aferin” v.b sözel ödüller verilmiştir. Çalışmada dönüştürülebilir sembol pekiştireç olarak yıldız kullanılmıştır. Araştırmanın birinci oturumunda öğrenciye 10 yıldız olduğunda istediği ödülü alabileceği açıklanmıştır.

b - Cümleyi Anlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öncelikle öğrenciye yapılacak kelimeyi anlama çalışması ile ilgili olarak; öğrenciye uygulamacı tarafından hazırlanan okuma materyalinin cümle bölümü tanıtılmıştır. Uygulama sürecinde öğretmen öğrencilere rehberlik etmiştir. Öğrenciden her sunu sayfasında yer alan tanıtılan kelime ile ilgili cümleyi okuması istenmiştir. Öğrencinin okuma sırasında kelime yanlışları düzeltilmiştir. Uygulamacı okuduğu cümle ile ilgili öğrencinin konuşması istenmiştir. Öğrenciye cümle ile ilgili açıklamalar yapılmıştır. Uygulamacı öğrenciye okuduğu cümle ile ilgili cümlelerin öğelerini buldurmaya yönelik sorulara sormuştur. Uygulamacı bu aşamadan sonra, cümleyi anlama veri kayıt formunda yer alan sorular öğrenciye sorulmuştur. Öğrencinin verdiği cevaplar, uygulamacı tarafından “Cümleyi Anlama Veri Kayıt

Formu”na (Ek:8) işlenmiştir. Öğrencinin yanıtlarına geri bildirim verilmiştir. Araştırmada oturumlarda öğrencilere “aferin” v.b sözel ödüller verilmiştir. Çalışmada dönüştürülebilir sembol pekiştireç olarak yıldız kullanılmıştır. Araştırmanın birinci oturumunda öğrenciye 10 yıldız olduğunda istediği ödülü alabileceği açıklanmıştır.

c - Metni Anlama İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Öncelikle öğrenciye yapılacak kelimeyi anlama çalışması ile ilgili olarak; öğrenciye uygulamacı tarafından hazırlanan okuma materyalinin metin bölümü tanıtılmıştır. Öğrenciden metni okumadan önce metinle ilgili resimleri incelemesi istenmiştir. Sonrasında “23 Nisan” (Ek.12) bağımsız okuma metnini sesli olarak okuması istenmiştir. Öğrencinin okuma sırasında kelime yanlışları düzeltilmiştir. Öğrenci okuma metninin anlamıyla ilgili konuşturulmuştur. Uygulamacı bu aşamadan sonra, metni anlama veri kayıt formunda yer alan sorular öğrenciye sorulmuştur. Öğrencinin verdiği cevaplar, uygulamacı tarafından “Metni Anlama Veri Kayıt Formu”na (Ek:13) işlenmiştir. Öğrencinin yanıtlarına geri bildirim verilmiştir. Araştırmada oturumlarda öğrencilere “aferin” v.b sözel ödüller verilmiştir. Çalışmada dönüştürülebilir sembol pekiştireç olarak yıldız kullanılmıştır. Araştırmanın birinci oturumunda öğrenciye 10 yıldız olduğunda istediği ödülü alabileceği açıklanmıştır.

Verilerin Analizi

Tek denekli araştırma yöntemleri kullanılarak yapılan araştırmalarda veriler grafiksel analiz yoluyla yapılmaktadır. Araştırmanın verileri grafikte gösterilir ve yorumlanır. Verilerin analizinde grafik kullanılması deneklerin performansını somut bir biçimde görülmesini kolaylaştırmakta ve deneklere daha etkili geribildirim sunulmasını sağlamaktadır(Kırcaali-İftar ve Tekin ,2001).

Grafiksel analizlerde elde edilen verilere bakılarak, öğretim sürecinde bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında işlevsel bir ilişki olup olmadığına bakılır.

Grafiğin “x” eksenini (yatay eksen), bağımlı değişken değerlerini göstermektedir. Yatay eksen zaman boyutunu gösterir. Yatay eksen üzerinde eşit aralıklar yer almaktadır. Gözlem oturumları, ders saati, gün, hafta gibi değişik zaman birimlerine karşılık gelmektedir. Düşey eksen “y” eksenini, bağımlı değişkenin niceliksel değerlerini göstermektedir. Düşey eksen üzerinde eşit aralıklar yer almaktadır. Bağımlı değişkenin değeri, sayı, oran, yüzde, v.b biçiminde olabilmektedir(Kırcaali-İftar ve Tekin ,1997).

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerine etkisinin belirlenmesinde çizgi grafiği kullanılmıştır. Grafiğin “x” ekseninde oturumlar, “y” ekseninde ise öğrencilerin doğru tepki yüzdeleri göstermektedir. Grafiğin “x” eksenini, başlama düzeyi ve öğretim oturumlarını gösterecek şekilde düzenlenmiştir. “y” ekseninde yer alan 0 noktası öğrencinin okumayla ilgili ön koşul becerilere sahip olduğunu ifade etmektedir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyi üzerindeki etkisi belirlemek amacıyla yapılan araştırmanın alt amaçlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli üç öğrencinin okuduğunu anlama düzeyi üzerindeki etkisine ilişkin bulgular Tablo.2, Tablo.3, Tablo.4, Şekil.1, Şekil.2 ve Şekil.3'te gösterilmiştir.

Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Kelimeyi Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik bulgular, “Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Aracı”, “Kelime Kartları” ve “Okuduğunu Anlama Materyalinin Kelime Bölümü” yardımıyla toplanan verilerin değerlendirilmesi sonucunda elde edilmiştir. Hazırlanan ölçme aracı 70 kelimedenden oluşmaktadır. Başlama düzeyi ve öğretim süreci oturumlarının her birinde öğrencilerle 10 kelime ile ilgili çalışma yapılmıştır. Elde edilen veriler “Kelimeyi Anlama Düzeyi Veri Kayıt Formu”na işlenmiştir. Veri kayıt formunda her kelime için kelimeyi oku- resmini göster yönergesi yer almaktadır. Buradaki amaç öğrencinin okuduğu kelimeyi temsil eden görsel öge ile kelimeyi eşleştirip eşleştirmedigini belirlemektir.

Araştırmada Tablo.2’de görüldüğü gibi birinci öğrenci olan Gönül Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 kelimedenden 7’sine doğru cevap vermiştir. Şekil.1’de görüldüğü gibi Gönül’ün başlama düzeyi evresinde %70 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Gönül’le 4 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Gönül’e sorulan 10 kelimedenden 7’sine doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %70 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Gönül kendisine sorulan 10 kelimedenden 8’ine doğru cevap vermiştir. Gönül’ün doğru cevap yüzdesinin %80 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada Tablo.2’de görüldüğü gibi ikinci öğrenci olan Fatma Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 kelimedenden 8’ine doğru cevap vermiştir. Şekil.1’de görüldüğü gibi Fatma’nın başlama düzeyi evresinde %80 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Fatma ile 3 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Fatma’ya sorulan 10 kelimedenden 9’una doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %90 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Fatma kendisine sorulan 10 kelimenin tamamına doğru cevap vermiştir. Fatma’nın doğru cevap yüzdesinin %100 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada Tablo.2’de görüldüğü gibi üçüncü öğrenci olan Hatice Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 kelimedenden 9’una doğru cevap vermiştir. Şekil.1’de görüldüğü gibi Hatice’nin başlama düzeyi evresinde %90 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Hatice ile 3 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Hatice’ye sorulan 10 kelimedenden 9’una doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %90 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Hatice kendisine sorulan 10 kelimenin tamamına doğru cevap vermiştir. Fatma’nın doğru cevap yüzdesinin %100 olduğu belirlenmiştir.

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali ile uygulamaya başlanmasından sonra, her üç deneğinde okuduğu kelimeyi anlama oranında bir artış olduğu gözlenmiştir.

Bu bulgular ışığında araştırmada kullanılan Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin okunan kelimeyi anlama düzeyini geliştirmede etkili olduğu görülmüştür. Materyalin öğrencilere kelime-resim eşleştirme fırsatını sunmasının okuduğu kelimeyi anlama düzeyinin gelişmesine katkıda bulunduğu belirlenmiştir.

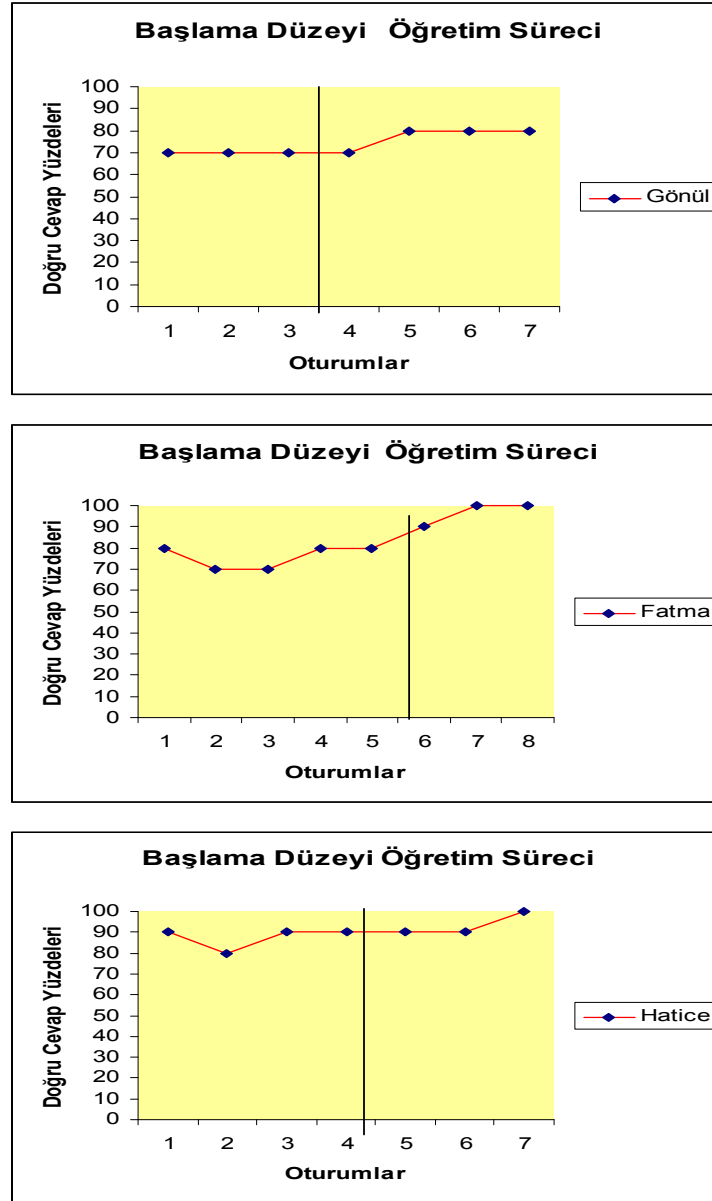
Tablo 2

Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu Verileri

Deneklerin Doğru Yanıtları									
	Başlama Düzeyi					Öğretim Süreci			
Oturumlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gönül*	7	7	7	U.S	U.S	7	8	8	8
Fatma*	8	7	7	8	8	9	10	10	
Hatice*	9	8	9	9	U.S	9	9	10	

* Deneklerin adların değiştirilmiştir.

U.S : Uygulama Süreci (Öğretim Süreci)

Şekil 1. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğu kelimeyi anlama düzeyleri üzerine etkisine ilişkin öğrencilerin doğru cevap yüzdeleri.

Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Cümleyi Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik bulgular, “Cümle Katları” ve “Okuduğunu Anlama Materyalinin Cümle Bölümü” yardımıyla toplanan verilerin değerlendirilmesi sonucunda elde edilmiştir. Araştırmada kullanılmak üzere 70 cümle oluşturulmuştur. Başlama düzeyi ve öğretim süreci oturumlarının her birinde öğrencilerle 10 cümle ile ilgili çalışma yapılmıştır. Elde edilen veriler “Cümleyi Anlama Düzeyi Veri Kayıt Formu”na işlenmiştir. Veri kayıt formunda her cümle için hazırlanmış içinde cümlelerin öğelerini buldurmaya yönelik soruların yer aldığı bir veri kayıt formudur.

Araştırmada Tablo.3’te görüldüğü gibi birinci öğrenci olan Gönül Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 cümleden 3 cümleye doğru cevap vermiştir. Şekil.2’de görüldüğü gibi Gönül’ün başlama düzeyi evresinde %30 cümleyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Gönül’le 4 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Gönül’e kendisine sorulan 10 cümleden 5 cümleye doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %50 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Gönül kendisine sorulan 10 cümleden 8’ine doğru cevap vermiştir. Gönül’ün doğru cevap yüzdesinin %80 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada Tablo.3’de görüldüğü gibi ikinci öğrenci olan Fatma Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 sorulan 10 cümleden 6 cümleye doğru cevap vermiştir. Şekil.2’de görüldüğü gibi Fatma’nın başlama düzeyi evresinde %60 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Fatma ile 4 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Fatma’ya sorulan 10 cümleden 8 cümleye doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %80 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim

oturumunda ise, Fatma kendisine sorulan 10 cümleden 8 cümleye doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %80 olduğu belirlenmiştir

Araştırmada Tablo.3’de görüldüğü gibi üçüncü öğrenci olan Hatice Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde sorulan 10 cümleden 6 cümleye doğru cevap vermiştir. Şekil.2’de görüldüğü gibi Hatice’nin başlama düzeyi evresinde %60 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Hatice ile 4 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Hatice’ye sorulan 10 cümleden 7 cümleye doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %70 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Hatice sorulan 10 cümleden 9 cümleye doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %90 olduğu belirlenmiştir.

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali ile uygulamaya başlanmasından sonra, her üç öğrencinin de okuduğu cümleyi anlama oranında bir artış olduğu gözlenmiştir. Bu bulgular ışığında araştırmada kullanılan Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin okunan cümleyi anlama düzeyini geliştirmede etkili olduğu görülmüştür.

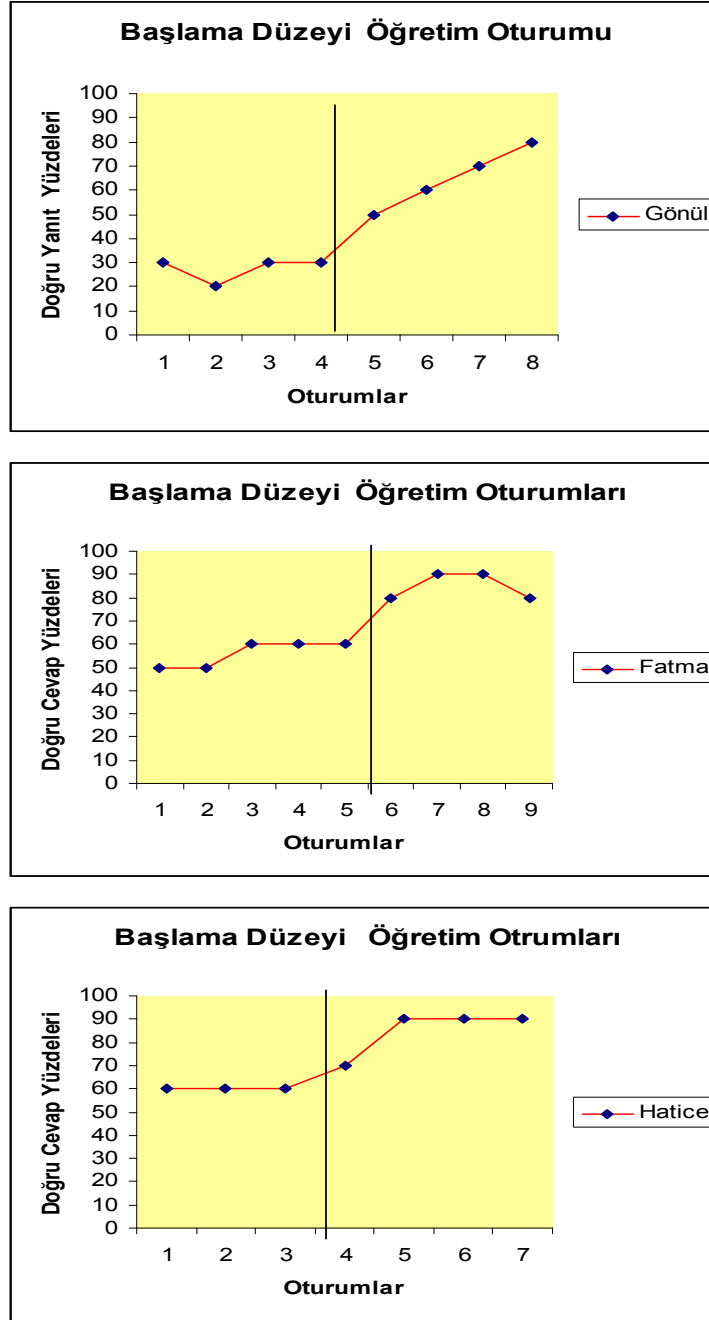
Tablo. 3

Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu Verileri

Deneklerin Doğru Yanıtları									
	Başlama Düzeyi					Öğretim Süreci			
Oturumlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Gönül*	3	2	3	3	U.S	5	6	7	8
Fatma*	5	5	6	6	6	8	9	9	8
Hatice*	6	6	6	U.S	U.S	7	9	9	9

* Deneklerin adların değiştirilmiştir.

U.S : Uygulama Süreci (Öğretim Süreci)

Şekil 2. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğu cümleyi anlama düzeyleri üzerine etkisine ilişkin öğrencilerin doğru cevap yüzdeleri.

Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyalinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilerin Metni Anlama Düzeyi Üzerindeki Etkisine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik bulgular, “Başlama Düzeyi Bağımsız Okuma Metni”, “Başlama Düzeyi Metni Anlama Veri Kayıt Formu”, “Okuduğunu Anlama Materyalinin Metin Bölümü” ve “Öğretim Süreci Metni Anlama Veri Kayıt Formu” yardımıyla toplanan verilerin değerlendirilmesi sonucunda elde edilmiştir. Başlama düzeyi ve öğretim süreci oturumlarının her birinin sonunda öğrencilerle okudukları bağımsız okuma metinleri ile ilgili 10 soru sorulmuştur. Elde edilen veriler “Metni Anlama Düzeyi Veri Kayıt Formu”na işlenmiştir.

Araştırmada Tablo.4’de görüldüğü gibi birinci öğrenci olan Gönül Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 sorudan 1’ine doğru cevap vermiştir. Şekil.3’te görüldüğü gibi Gönül’ün başlama düzeyi evresinde %10 metni anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Gönül’le 5 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Gönül’e kendisine sorulan 10 sorudan 2’sine doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %20 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Gönül kendisine sorulan 10 cümleden 4’üne doğru cevap vermiştir. Gönül’ün doğru cevap yüzdesinin %40 olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada Tablo.4’de görüldüğü gibi ikinci öğrenci olan Fatma Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 sorudan 4’üne doğru cevap vermiştir. Şekil.3’te görüldüğü gibi Fatma’nın başlama düzeyi evresinde %40 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Fatma ile 5 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Fatma’ya sorulan 10 sorudan 5’ine doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %50 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Fatma

sorulan 10 sorudan 8'ine doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %80 olduğu belirlenmiştir

Araştırmada Tablo.4'de görüldüğü gibi üçüncü öğrenci olan Hatice Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali kullanılarak gerçekleştirilen öğretim öncesinde, başlama düzeyi evresinde kendisine sorulan 10 sorudan 2'sine doğru cevap vermiştir. Şekil.3'te görüldüğü gibi Hatice'nin başlama düzeyi evresinde %20 kelimeyi anlama becerisine sahip olduğu belirlenmiştir. Öğretim sürecinde ard arda Hatice ile 5 oturum yapılmıştır. Öğretim oturumlarının birincisinin sonunda Hatice'nin sorulan 10 sorudan 2'sine doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %20 olduğu belirlenmiştir. Son öğretim oturumunda ise, Hatice sorulan 10 sorudan 5'ine doğru cevap verdiği, doğru cevap yüzdesinin de %50 olduğu belirlenmiştir

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyali ile uygulamaya başlanmasından sonra, her ikinci deneğin okuduğu metni anlama oranında bir artış olduğu gözlenmiştir. Birinci ve üçüncü deneğin ise araştırma verilerine göre belirlenen ölçütü karşılamadığı ve her iki deneğinde okuduğu metni anlama düzeylerinde ölçüte uygun artış gözlenmemiştir.

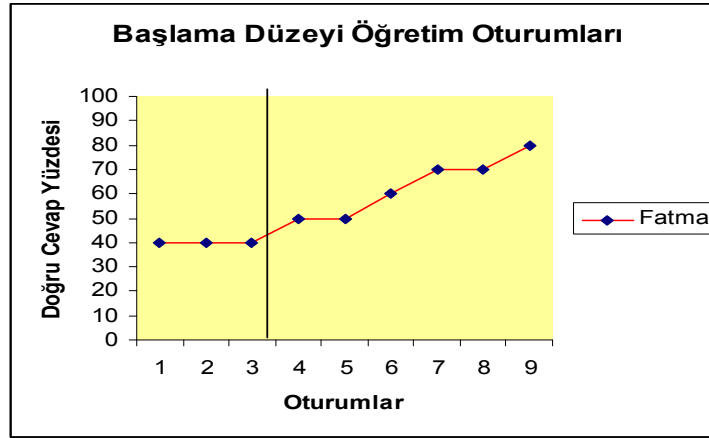
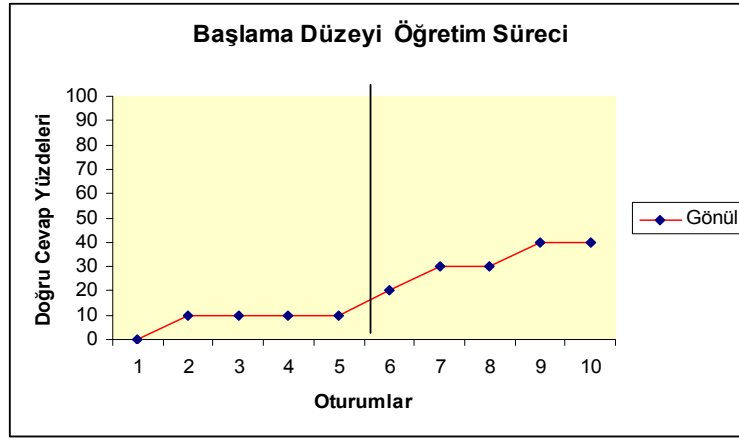
Tablo.4

Metni Anlama Veri Kayıt Formu Verileri

Deneklerin Doğru Yanıtları										
	Başlama Düzeyi					Öğretim Süreci				
Oturumlar	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Gönül*	0	1	1	1	1	2	3	3	4	4
Fatma*	4	4	4	5	U.S	5	6	7	7	8
Hatice*	1	2	2	2	U.S	2	3	5	5	5

* Deneklerin adların değiştirilmiştir.

U.S : Uygulama Süreci (Öğretim Süreci)

Şekil 3. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğu metni anlama düzeyleri üzerine etkisine ilişkin öğrencilerin doğru cevap yüzdeleri.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu araştırma, Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engellilerin okuduğunu anlama becerisi üzerine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Ülkemizde özel eğitim alanında Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin okuduğunu anlama becerisinin gelişimine etkisi ile ilgili bir çalışmaya ilgili araştırma yer almamaktadır.

Ülkemizde yapılan Powerpoint sunu programının eğitim-öğretim ortamına etkisi ile ilgili yapılan araştırmalar ve eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerinin gelişimi ile ilgili yapılan araştırmalar ışığında Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlam becerisi üzerine etkisi konulu araştırma da şu sonuçlar ortaya konmuştur(Kablan,2001; Melvin ve Horton(1996); Özmen,1998; Türkmen,2001).

Kablan (2001) tarafından yapılan çalışmanın sonucunda, PowerPoint sunu programıyla ilkokuma yazma için hazırlanan materyallerin somut etkinlikler sunması nedeniyle öğretim ortamını zenginleştirmek amacıyla kullanılabileceği, materyalin dikkat çekici olmasının öğrencilerin derse katılımını arttıracak ve materyalin ilkokuma yazma öğretiminde etkili olarak kullanılabileceğine sonucuna varılmıştır. Araştırma sürecinde yapılan gözlemlere dayanarak Powerpoint sunu programı ile hazırlanan okuma materyalinin özellikle bireysel eğitimlerde öğrencinin etkinliğe katılımının arttığı belirlenmiştir. Materyalin eğitilebilir zihin engelli öğrenciye kelime, cümle ve metni çeşitli görsel olarak zengin bir biçimde sunulmasından dolayı araştırmaya katılan üç eğitilebilir zihinsel engelli öğrencinin okuduğunu anlama becerisini geliştirdiği yapılan araştırma sonuçlarına dayanarak materyalin

eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisinin gelişimine katkıda bulunabileceği ve materyalin okuduğunu anlama çalışmalarında kullanılabileceği düşünülmektedir.

Melvin ve Horton(1996) , bilgisayar, video ve internete dayalı materyallerin kullanılmasının öğretim niteliğini nasıl etkilediğinin belirlemesi amaçlanmıştır. Araştırmada bilgisayara dayalı materyal geliştirilirken PowerPoint sunu programından faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda bilgisayar, video ve internete dayalı materyallerin kullanılmasının öğretmenlerin sınıf yönetimini kolaylaştırdığı, öğrenci ve öğretmenlerin dikkatini yükselttiği ve öğrenme- öğretme sürecinin etkililiğini arttırdığı sonuçlarına varılmıştır. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin öğretme-öğrenme sürecine olumlu katkılarda bulunduğu öğrencilerin okuma etkinliğine ilgi ve isteğinin arttığı gözlenmiştir. Materyal öğrencilerin derste motivasyonunu arttırmış, uygulamacı rehber olma görevini üstlenmiş ve öğrenci merkezli bir öğretim yapılmıştır. Materyalin eğitim- öğretim ortamında okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek amacıyla kullanılmasının yararlı olabileceği düşünülmektedir.

Özmen(1998), araştırmanın amacı okuma ve okuduğu öyküyü anlamayla ilgili ön koşulları yerine getiren alt özel sınıflardaki zihinsel engelli öğrencilere Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Okuduğunu Anlama Öğretim Materyali'yle yapılan öğretimin, bu öğrencilerin öykü yapısı unsurlarına göre düzenlenen tek olaylı öyküleri anlamalarına ve 15 ile 30 gün sonra anlamalarının sürmesine yol açıp açmadığını belirlemektir. Araştırmanın sonucunda, Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Okuduğunu Anlama Öğretim Materyali'yle yapılan öğretimin, bu öğrencilerin öykü yapısı unsurlarına göre düzenlenen tek olaylı öyküleri anlamalarına ve 15 ile 30 gün sonra anlamalarının sürmesine yol açtığı izlenimi vermektedir. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlam becerisi üzerine etkisi konulu araştırmada, araştırmaya katılan öğrencilerin okuma materyalinin uygulaması sonrasında da öğrenilen yeni kelime, cümle ve metni unutmadığı kalıcı bir şekilde anlamlandırdıkları belirlenmiştir.

Materyalin öğrencilerin kelimeyi ve cümleyi anlama düzeylerini geliştirdiği belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre, metni anlama ile ilgili olarak ikinci öğrencinin metni anlama düzeyinde artış olduğu belirlenmiştir. Materyalde yer alan metin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine uygun olarak meydana getirilmesi metinde bir bütünlük sağlamıştır. Materyal bağımsız okuma metnini metinde geçen olaylara uygun olarak resimlerle desteklemesi okuma metninin daha anlaşılır olmasını sağladığı düşünülmektedir. Ancak birinci ve üçüncü deneklerin metni anlama düzeyleri ile ilgili bulguların belirlenen ölçütü karşılamadığı belirlenmiştir.

Türkmen(2001)tarafından yapılan araştırmada eğitim teknolojisi kullanımının okuduğunu anlama becerisine etkisini ortaya koymaya çalışılmıştır. Araştırmada ölçme aracı olarak seçilen öyküler, deney grubunda Eğitim Teknolojisi kullanılarak, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemle işlenmiştir. Araştırma sonucunda, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri arasında anlamlı bir farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlam becerisi üzerine etkisi konulu araştırma da, hazırlanan okuma materyalinin başlangıç düzeyi verileri ile uygulama süreci verileri arasındaki farklılıklar ışıında etkili olabileceği düşünülmektedir.

Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlam becerisi üzerine etkisi konulu araştırma sonucunda ;

1. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin kelime, cümle ve metni görsel olarak zengin bir biçimde sunulmasından dolayı eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin eğitim-öğretim ortamında okuduğunu anlama becerisini geliştirme çalışmalarında kullanılabileceği,

2. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin ilgi ve dikkat çekici olmasından dolayı eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin bireysel eğitimde derse katılımını arttıracak,
3. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuma materyalinin uygulaması sonrasında da öğrenilen yeni kelime, cümle ve metni unutmadığı daha kalıcı bir şekilde anlamlandıracağı,
4. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerinde başlangıç düzeyi verileri ile uygulama süreci verileri arasındaki anlamlı farklılıklar ışında etkili olabileceği düşünülmektedir.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Araştırma sonucunda uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik öneriler aşağıda verilmiştir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Bu araştırmada Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama beceri düzeylerinin gelişmesine olumlu etkilerinin olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu çerçevesinde zihinsel engelli öğrencilerle çalışan öğretmenlere Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin kelime, cümle ve metni görsel olarak zengin bir biçimde sunulmasından dolayı eğitilebilir zihin engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini geliştirme çalışmalarında kullanmaları önerilebilir.

İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

1. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyaller ile ilgili öğretmen görüşlerini belirlemeye yönelik araştırma yapılabilir.
2. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyaller ile ilgili öğrencilerin görüşlerini belirlemeye yönelik bir araştırma yapılabilir.
3. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyallerin öğrencilerin öğrenme başarıları üzerine etkisi ile ilgili bir araştırma yapılabilir.
4. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyallerin okuma- yazma öğretiminde okuma-yazmanın öğrenilmesine üzerine etkisi ile ilgili araştırma yapılabilir.

5. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyallerin kavram öğretimi, beceri öğretimi gibi diğer öğretim alanlarında etkililiği ile ilgili bir araştırma yapılabilir.

6. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyallerin hayat bilgisi, matematik, fen bilgisi gibi diğer konu alanlarında etkililiğinin belirlenmesi ile ilgili araştırma yapılabilir.

7. Powerpoint sunu programıyla hazırlanan materyallerin öğrencilerin yazma becerisi üzerine etkisi ile ilgili bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alabay, M.N, **Profesyonel BASIC**, Can Yayınları, Kayseri : 1992. Aktaran:Yavaş,
- Eryılmaz ve Alabay, **Bilgisayar Teknolojileri Kullanımı(Bilgisayar Okuryazarlığı)**, Detay Yayıncılık, Ankara : 2001.
- “Alberto , P. A., Troutman , A. C. **Applied Behavior Analysis for Teachers.** New Jersey : Prectice Hall, 1995 .”Aktaran : Tekin, E. “**Karşılaştırmalı Tek-Denekli Araştırma Modelleri**” , Özel Eğitim Dergisi, 2000.
- Alkan , C. **Eğitim Teknolojisi** 5. Baskı , Ankara : Anı Yayıncılık , 1998.
- Akbayır , S., **Cümle ve Metin Bilgisi**. Samsun: Deniz Kültür Yayınları ,2003.
- Akçamete,G. , “ Okuma akıcılığı ve anlama.” **A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, 23(2), 435-440, 1990.
- Anderson, R. C., Hiebet, E. H., Scott, J. A.,ve Wilkinson, I. A. G., **Becoming anation of readers.** Washington, DC: The National Institute of Education, 1985.
- “Assistive Technology Act, One Hundred Fifth Congress of the United States of America. Retrieved November 10 , 2005 from, 1998.
<http://section508.gov/docs/AT1998.html>” .Aktaran: Tekinarslan, E. Ve Yıkılmış, A , “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ve Beklentileri”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Bolu: 2005- 2, 11
- Ataman, A. **Özel Eğitime Giriş**. Ankara :Gündüz Eğitim ve Yayıncılık,2003.

Atkins , S., Hopkins , S., Mohundro , S., and Sayre , W., “Reward and Liabilities of Presentation Software as an Ancillary Tool : Prison for Paradise ?” , Geographic Source, 150 : 24 , 1998.

Aydın, A. **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**. Ankara : Anı Yayıncılık,1999.

Beers , M., Paquette , K. ve Warren, J., “ Student View of Classroom Technology Use .” , Geographic Source , 143: 6 , 2000.“Best , J . W., & Kahn , V . J , Research in education , Boston : Allyn &Bacon, 1998.” Aktaran : Tekin, E., “ Karşılaştırmalı Tek-Denekli Araştırma Modelleri” , **Özel Eğitim Dergisi**, 2000.

“Berstein ve Tiegerman. **Language and Communication Disorders in Children**. (2nd.Ed.) Merrill Pub, 1991.”Aktaran, Maviş, İ.“Çocukta Anlambilgi Gelişimi”,(Edit.: Seyhun TOPBAŞ),**Dil Ve Kavram Gelişimi** , Ankara : Kök Yayıncılık, 2005.

Bilen , M. **Plandan Uygulamaya Öğretim** .Ankara : Anı Yayıncılık, 1999.

Christine , A ., “ PowerPoint Versus Traditional Overheads . Which is More Effective for Learning?” , **Geographic Source** , 143 : 5,1999.

“Creswell , J. W ., Research desing : Qualitative and quantitative approaches.Thousand Oaks : Sage Publishing Company, 1994.”Aktaran: Kırcaali – İftar , G. & Tekin , E .,**Tek- denekli araştırma yöntemleri** Ankara : Türk Psikologlar Derneği , 1997.

Deborah , G., “ Hidden Uses of Presentation Software : The Ideal Tool for Making Customized Material for Special Needs Student and Clients.” , **Geographic Source** , 55 :6 , 1998.

Dökmen, Ü. , **Okuma becerisi, ilgisi ve alışkanlığı üzerine psikososyal bir**

araştırma. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları. [8] , 1994.

Duman, N.,“ Hikaye Haritası Yönteminin Eğitilebilir Zihinsel Engelli Öğrencilerin Okuduğunu Anlama Becerileri Üzerindeki Etkisi”,Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, 2006.

Eripek , S. “Zeka Geriliği Olan Çocuklar”, (Edit. Ayşegül Ataman), **Özel Eğitime Giriş**. Ankara : Gündüz Eğitim ve Yayıncılık,2003.

-----, **Zeka Geriliği**. Ankara: Kök Yayıncılık, 2005.

Ertürk , S . **Eğitimde Program Geliştirme** . 9. Baskı .Ankara : Meteksan A.Ş, 1997.

Eryılmaz,S., Çil,B., Karakaya, M., **Bilgisayar 1**, TUTİBAY Yayınları, Ankara :

1993. Akt., Yavaş, M., Eryılmaz, S., ve Alabay,N., **Bilgisayar Teknolojileri Kullanımı (Bilgisayar Okuryazarlığı)**, Detay Yayıncılık, Ankara : 2001.

Gottfredson , L.S. **Mainstream Science on Intelligence :An Editorial with 52 Signatories, History and Bibliography**,Intelligence, 1997, 24 (1) , 13-23s.”

“Gay , L. R ., Educational research : Competencies for analysis and application (3 rd ed.), Colombus : Merrill Publishing Company, 1987.”Aktaran : Kırcaali – İftar , G. & Tekin , E .,**Tek- denekli araştırma yöntemleri** . Ankara : Türk Psikologlar Derneği , 1997.

Gündüz , K. , Sincan’daki Orta 1.Sınıflarda Okuduğunu Anlama Bakımından Türkçe Öğretimi , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal**

Bilimler Enstitüsü, 1987.

Güneş , F., **Okuma – Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi.** Ankara : Ocak
Yayınevi , 1997. Aktaran: Türkmen , B. D., “ Eğitim Teknolojisi
Kullanımının Okuduğunu Anlama Becerisine Etkisi”, Yayınlanmamış
Yüksek Lisans Tezi , **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü** ,
2001.

Gökdaş , İ., “ Bilgisayar ve Sınıf Ortamına Dayalı Durumlu Öğrenmenin Öğrenci
Başarısı ve Transfer Becerilerine Etkisi”,Yüzüncü Yıl Üniversitesi , 2002.

“Grossman , H.J.(Editör). **Manual on Terminology and Classification in Mental
Retardation.** Washington , DC: American Association on Mental
Retardation , 1973.” Aktaran Eripek,Süleyman, **Zeka Geriliği.**Ankara:Kök
Yayıncılık,2005.

Herman, A. Patricia ., The effect of repeate readings on reading rate speech.
International Encylopedia of Curriculum. Oxford : Pergoman Pres ,
1991.

Kablan, Z. “ Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Türkçe İlkokuma Yazma
Öğretim Materyali Hakkındaki Öğretmen Görüşleri”.Yayınlanmamış
Yüksek Lisans Tezi , Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü , 2001.

“Kirby , John R, and Worwick R. Teasdale .Children’s Monitoring of Another’s
Comprehension : Effects of Reading ability and Context , Australian
Journal of Education , 1987 , 31 , 1, 73 – 85”Aktaran : Kırca , A .,
“Eğitilebilir Zihinsel Engelli 3. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Başarısı”,
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü , 1999.

Kırca , A ., “Eğitilebilir Zihinsel Engelli 3. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Başarısı”,
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi**
Sosyal Bilimler Enstitüsü , 1999.

Kırcaali – İftar , G. & Tekin , E ., **Tek- denekli araştırma yöntemleri** .

Ankara : Türk Psikologlar Derneği , 1997.

-----, **Özel Eğitimde Yanlısız Öğretim Yöntemleri**. Ankara : Nobel Yayın

Dağıtım, 2001.

Kirk, S. A., & Elkins, J., **Characteristics of children enrolled in the child service**
demonstration centers. Journal of Learning Disabilities, 8, 630-637, 1975

Küçük , S ., “Şehirleşme ve Okuma Anlama İlişkisi.” **Dil Dergisi**.(117):25-46, 2002.

“Luckasson, R. ve diğerleri. “Mental Retardation: Definition, Classification, and
Systems of Support”. (Dokuzuncu Basım). Washington , DC: American
Association on Mental Retardation.(1992)”. Aktaran: Eripek, S. **Zeka**
Geriliği. Ankara: Kök Yayıncılık, 2005.

“-----, “Mental Retardation: Definition, Classification, and Systems of Support”.
(Onuncu Basım). Washington, DC :American Association on Mental
Retardation.(2002)”. Aktaran: Eripek , S. **Zeka Geriliği**. Ankara: Kök
Yayıncılık, 2005.

Lyon, G. R. , **I.Q. is irrelevant to the definition of learning disabilities: A position**
in search of logic and data. Journal of Learning Disabilities, 22, 504-506,
1995.

Maviş , İ , “ Çocukta Anlambilgisi Gelişimi”,(Edit.: Seyhun TOPBAŞ),

Dil Ve Kavram Gelişimi , Ankara : Kök Yayıncılık, 2005.

Melvin , P. ve Horton , J., “Using Technology To Enhance Teacher Preparation.” , 141 : 19 , 1996.

“McGuigan , F. J., Experimental psychology. Toronto : Prentice Hall,1990.”

Aktaran : Kırcaali – İftar , G. & Tekin , E .,**Tek- denekli araştırma yöntemleri** . Ankara : Türk Psikologlar Derneği , 1997.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB). **Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Hakkında Yönetmeliği**. Ankara : Milli Eğitim Basımevi , 2002.

----- , **Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği**.18.12.2004 – 25674 Sayılı Resmi Gazete.

----- , **İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu**. Ankara: MEB Basımevi, (2005).

-----, **İlköğretim Okulu Orta Düzeyde Öğrenme Yetersizliği(Eğitilebilir) olan çocuklar eğitim programı**. Ankara : Milli Eğitim Basımevi , 2001.

Ocak, G. , “İlköğretim Okulu 5.Sınıf Öğrencilerinin Okuma Anlama Düzeyine Videonun Etkisi” , İlköğretim-Online, 3(2), 19-25, 2004.
[Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>

Ohio State University Technology Team , 1998 , **Student Evaluation of**

Powerpoint at Ohio State University. İrt.cohums.ohio-state.edu/ppt/W198/quality.htm.

Özdemir, E., **Eleştirel Okuma.** Ankara: Ümit Yayıncılık, 1998.

Özmen , R. G., **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Türkçe 1-8.**
(Editör: Leyla Küçükahmet). Ankara: Nobel Yayın, Dağıtım, 2001.

-----, Güzel , R. , “Alt Özel Sınıflardaki Öğrencilerin Sesli Okudukları Öyküyü Anlama Becerisini Kazanmalarında Doğrudan Öğretim Yöntemiyle Sunulan Bireyselleştirilmiş Okuduğunu Anlama Materyalinin Etkililiği”,
Yayınlanmamış Doktora Tezi , **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü** , Ankara , 1998.

“Raskind , M. , Assistive Technology for Children with Learning Difficulties CA : Schwab Foundation For Learning , 1999”. Aktaran : Tekinarslan , E. Ve Yıkılmış , A , “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ve Beklentileri”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi , Bolu : 2005- 2 , 11

Rıza , E.T. **Power Point and Distance Education.** Türkiye İkinci Ulusal Uzaktan Eğitim Sempozyumu . Ankara : 4-8 Mayıs , 1998.

Richek, Caldwell,Jennings ve Lerner , 1996 Allyn & Bacon; 3rd edition **Reading Problems: Assessment and Teaching Strategies (Hardcover)**, January 1996.

“Roblyer , D.M ., Edwards , J. and Havriluk , A.M., **Integrating Educational Technology Into Teaching.** New Jersey : Merrill,1997.

Sara , B ., “ Utilization of PowerPoint Presentation Software in Library Instruction of Subject Specific Reference Sources .” Geographic Source , 40 : 46 ,

1998.

Senemoğlu , N. **Gelişim, Öğrenme ve Öğretim : Kuramdan Uygulamaya** ,
Ankara : Özsen Yayınları ,1998.

Sönmez , V. **Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı** Geliştirilmiş 9. Baskı ,
Ankara : Anı Yayıncılık , 2001.

“Piaget , J. **The Psychology and Intelligence**. Totowa.N.J. Littlefield.Adams,
1976.”Aktaran : Aydın , Ayhan. **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**.Ankara :
Anı Yayıncılık , 1999.

“ Tawney , J. W., & Gast , D.L , Single subject researy in special education. Ohio :
Merrill Publishing Company, 1984.” Aktaran : Kırcaali – İftar , G. ve
Tekin, E .,**Tek- denekli araştırma yöntemleri** .Ankara : Türk Psikologlar
Derneği , 1997.

Tazebay , A. , İlkokul Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Okuduğunu
Anlamaya Etkisi . Yayınlanmamış Doktora Tezi.M.E.B. Yayınevi, Ankara
1997

Tekin, E., “ Karşılaştırmalı Tek-Denekli Araştırma Modelleri”,Özel Eğitim Dergisi,
2000.

Tekinarslan , E. Ve Yıkılmış , A , “Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Öğretmenlerin

Teknoloji Kullanımına Yönelik Görüşleri Ve Beklentileri”, Abant İzzet

Baysal Üniversitesi, **Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** , Bolu : 2005- 2 ,11

Tosunoğlu , M., “Türkçe Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma

Eğilimleri.” **Türk Dili**. (609):547-563, 2002.

Topbaş, S. **Dil Ve Kavram Gelişimi** , Ankara : Kök Yayıncılık, 2005.

Turan , E., “Özel Eğitim Sınıflarına Devam Eden 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Okuduğunu Anlama Gücüne Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü** , 1998.

Türkmen , B. D., “ Eğitim Teknolojisi Kullanımının Okuduğunu Anlama Becerisine Etkisi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi , **Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü** , 2001.

“Wiersma , W., Research methods in education . Massachussets : Allyn & Bacon, 1995 .” Aktaran : Tekin, E., “ Karşılaştırmalı Tek-Denekli Araştırma Modelleri” , **Özel Eğitim Dergisi** , 2000.

Willie , Y. , “ Development of Multimedia Teaching Material for Common Service Subject in Information Technology .”, **Geographic Source** ,141 : 9 , 1998 .

“Wolery , M., Bailey , D . B., & Sugai , G. M ., Effectice teaching principles and procedures of applied behavior analysis with exceptional students .Boston : Ally and Bacon , 1988 .” Aktaran : Tekin, E., “ Karşılaştırmalı Tek-Denekli Araştırma Modelleri” , **Özel Eğitim Dergisi** , 2000.

Yağcıoğlu , S. ve Değer , A. C., “ Üstbilişsel Okuma Becerilerinin Kazandırılması Üzerine Bir Atölye Çalışması.” **2. Türkçe ve Türk Dili ve Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri**. Sayfa:34-43. İstanbul: Eyüboğlu Öğretim Kurumları Yayınları, 2003.

Yalçın,S., Metinden Öğrenme İlkelerine Göre Hazırlanan Ders Kitabının Öğrenci

Erişisine Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, 1994 .

Yalçın , G .Ü., “Bilişsel Model Çerçevesinde Okuma Becerileri.” **Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi.** 9(1):53-58, 2001.

Yangın , B., **İlköğretimde Türkçe Öğretimi (İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı).** Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları , 1999.

Yavaş, M., Eryılmaz, S., ve Alabay,N., **Bilgisayar Teknolojileri Kullanımı (Bilgisayar Okuryazarlığı),** Detay Yayıncılık, Ankara : 2001.

Znamanskaia , E., Guan , Y. and Young , M., “ Teacher In-Service Multimedia Training : A View of Outcomes from a Situated Learning Prespective .” , **Geographic Source** , 143 : 42 , 1999.

EKLER LİSTESİ

EK.1	Okuma Materyali Kelime Listesi.....	79
EK.2	Kelime Kartları.....	80
EK.3	Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali.....	81
EK.4	Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu.....	82
EK.5	Okuma Materyalinin Kelime Bölümü	85
EK.6	Okuma Materyali Cümle Listesi	86
EK.7	Cümle Kartları	87
EK.8	Cümleyi Anlama Veri Kayıt Formu... ..	89
EK.9	Okuma Materyalinin Cümle Bölümü	90
EK.10	Başlama Düzeyi Bağımsız Okuma Metni	91
EK.11	Başlama Düzeyi Metni Anlama Veri Kayıt Formu	92
EK.12	Okuma Materyalinin Metin Bölümü.....	93
EK.13	Öğretim Süreci Metni Anlama Veri Kayıt Formu.....	96
EK.14	Aile İzin Belgesi.....	97
EK.15	Öğretmen İzin Belgesi.....	98

EK.1

Okuma Materyali Kelime Listesi

Ayva	Zeytin	Elma	Irmak	Nal	Önlük	Üzüm
Bebek	Bayrak	İp	Radıo	Mum	Petek	Kilit
Cüzdan	Ot	Biber	Ev	Pil	Vazo	Yılan
Doktor	Çatal	Ceket	Jeton	Mısıır	Resim	Halı
El	Dağ	Kale	Soğan	Ördek	At	Sakız
Fil	Et	Gitar	Çiçek	Nar	Saat	Çilek
Göl	Fare	Jilet	Motor	Sincap	Şeker	Kamyon
Horoz	Geyik	Civciv	Kedi	Yüzük	Tel	Ağaç
Balon	Ayı	Marul	Balık	Oto	Böcek	Limon
İnek	Zil	Tarak	Leylek	Uçak	Lale	Işık

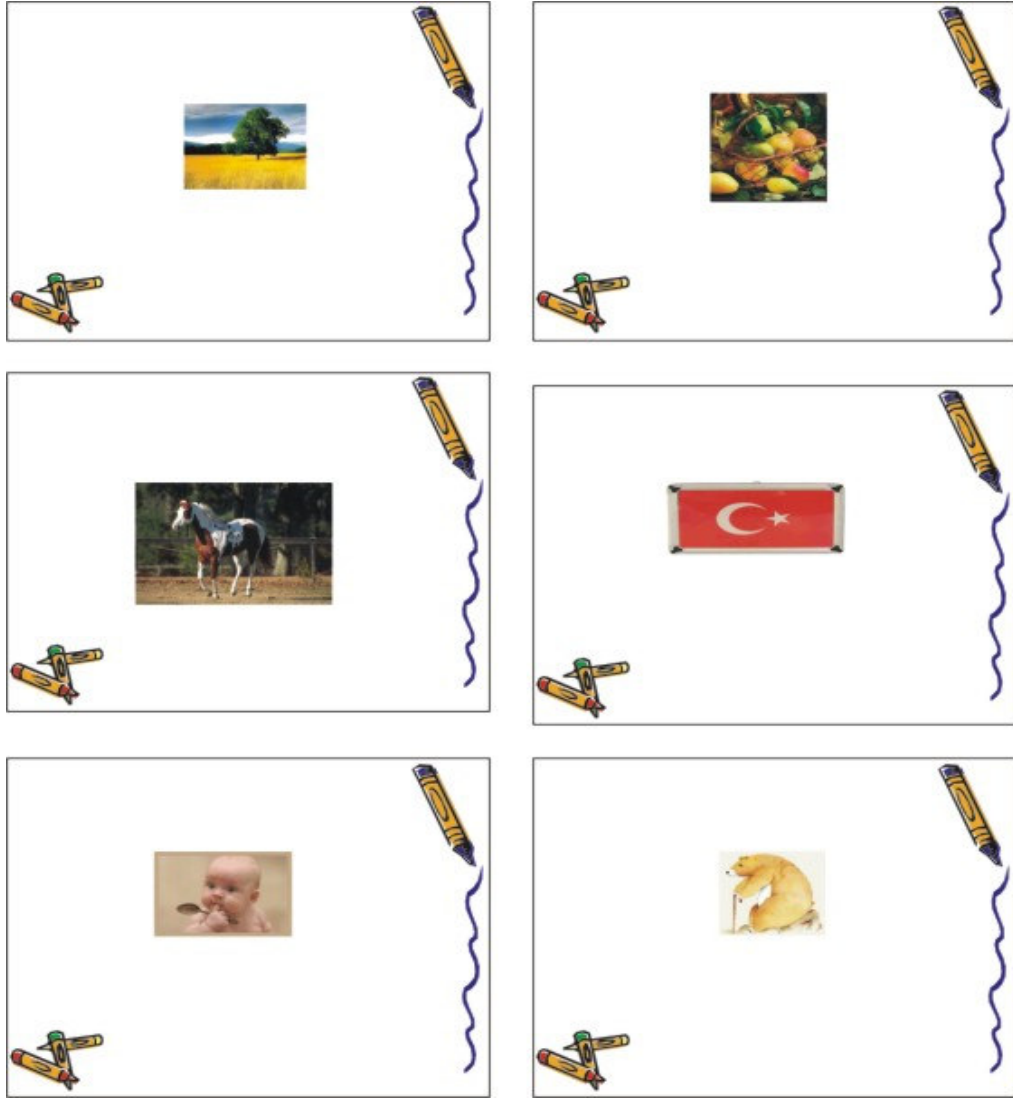
EK.2

Kelime Kartları

bebek

EK.3

Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali

EK.4**Kelimeyi Anlama Veri Kayıt Formu****KELİMEYİ ANLAMA VERİ KAYIT FORMU**

Öğrencinin Adı :

Oturum Tarihi :

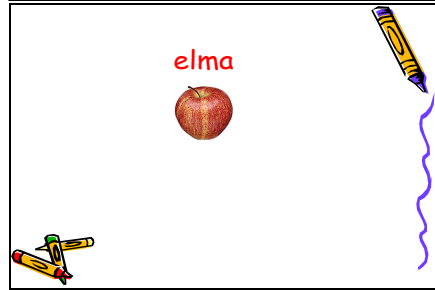
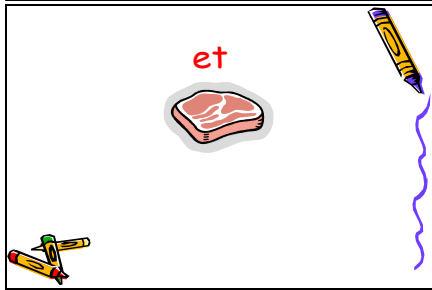
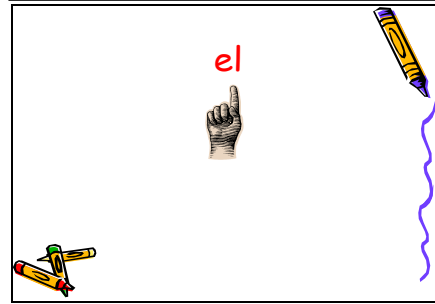
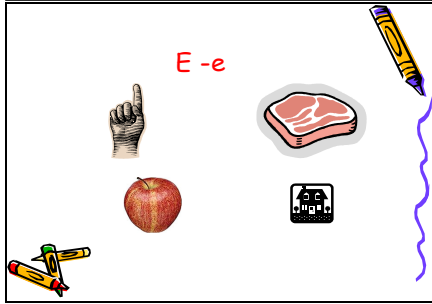
Yönerge : Öğrenciden ses grubuna ait kelime Kartındaki yazıyı okuması isteyiniz. Okuduğu kelimenin resmini “Okuduğu Kelimeyi Anlama Düzeyi Belirleme Materyali”nde yer alan Resimler arasından göstermesi isteyiniz. Öğrencinin yanıtlarını uygun sütuna işaretleyiniz.	DOĞRU CEVAP (+)	YANLIŞ CEVAP/ YANITSIZ (-)
Ayva kelimesini okur, resmini gösterir.		
Bebek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Cüzdan kelimesini okur, resmini gösterir.		
Doktor kelimesini okur, resmini gösterir.		
El kelimesini okur, resmini gösterir.		
Fil kelimesini okur, resmini gösterir.		
Göl kelimesini okur, resmini gösterir.		
Horoz kelimesini okur, resmini gösterir.		
Balon kelimesini okur, resmini gösterir.		
İnek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Zeytin kelimesini okur, resmini gösterir.		
Bayrak kelimesini okur, resmini gösterir.		
Ot kelimesini okur, resmini gösterir		
Çatal kelimesini okur, resmini gösterir.		
Dağ kelimesini okur, resmini gösterir.		
Et kelimesini okur, resmini gösterir.		
Fare kelimesini okur, resmini gösterir.		

Geyik kelimesini okur, resmini gösterir.		
Ayı kelimesini okur, resmini gösterir.		
Zil kelimesini okur, resmini gösterir.		
Elma kelimesini okur, resmini gösterir.		
İp kelimesini okur, resmini gösterir.		
Biber kelimesini okur, resmini gösterir.		
Ceket kelimesini okur, resmini gösterir.		
Kale kelimesini okur, resmini gösterir.		
Gitar kelimesini okur, resmini gösterir.		
Jilet kelimesini okur, resmini gösterir.		
Civciv kelimesini okur, resmini gösterir.		
Marul kelimesini okur, resmini gösterir.		
Tarak kelimesini okur, resmini gösterir.		
Irmak kelimesini okur, resmini gösterir.		
Radyo kelimesini okur, resmini gösterir.		
Ev kelimesini okur, resmini gösterir.		
Jeton kelimesini okur, resmini gösterir.		
Soğan kelimesini okur, resmini gösterir.		
Çiçek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Motor kelimesini okur, resmini gösterir.		
Kedi kelimesini okur, resmini gösterir.		
Balık kelimesini okur, resmini gösterir.		
Leylek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Nal kelimesini okur, resmini gösterir.		
Mum kelimesini okur, resmini gösterir.		
Pil kelimesini okur, resmini gösterir.		
Mısır kelimesini okur, resmini gösterir.		
Ördek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Nar kelimesini okur, resmini gösterir.		
Sincap kelimesini okur, resmini gösterir.		
Yüzük kelimesini okur, resmini gösterir.		
Oto kelimesini okur, resmini gösterir.		
Uçak kelimesini okur, resmini gösterir.		
Önlük kelimesini okur, resmini gösterir.		

Petek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Vazo kelimesini okur, resmini gösterir.		
Resim kelimesini okur, resmini gösterir.		
At kelimesini okur, resmini gösterir.		
Saat kelimesini okur, resmini gösterir.		
Şeker kelimesini okur, resmini gösterir.		
Tel kelimesini okur, resmini gösterir.		
Böcek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Lale kelimesini okur, resmini gösterir.		
Üzüm kelimesini okur, resmini gösterir.		
Kilit kelimesini okur, resmini gösterir.		
Yılan kelimesini okur, resmini gösterir.		
Halı kelimesini okur, resmini gösterir.		
Sakız kelimesini okur, resmini gösterir.		
Çilek kelimesini okur, resmini gösterir.		
Kamyon kelimesini okur, resmini gösterir.		
Ağaç kelimesini okur, resmini gösterir.		
Limon kelimesini okur, resmini gösterir.		
Işık kelimesini okur, resmini gösterir.		

EK.5

Okuma Materyalinin Kelime Bölümü

EK. 6

Okuma Materyali Cümle Listesi

Ahmet ayva yer.	Annemin cüzdanı var.	Kırmızı elma yedim.
Ormanda ayı gördüm.	Annem ceket giyer.	Burası bizim evdir.
Ali ata bak.	Yumurtadan civciv çıktı.	Bu kocaman bir fil.
Bahçede ağaç gördüm.	Yemek çatal ve kaşıkla yenir.	Ali fare gördü.
Bak bebek uyuyor.	Annene çiçek ver.	Bu Van Gölü.
Sınıfa bayrak astık.	Ben çilek severim.	Emrah gitar çalalım.
Bahçeden biber topladık.	Ayşe doktora gitti.	Ormanda geyik gördüm.
Babam balon aldı.	Bu yüksek bir dağdır.	Sabahları horoz öter.
Balıklar denizde yaşar.	Ayşe el salladı.	Annem halı aldı.
Banyoda böcek gördüm.	Ela et yer.	Murat ışık açtı.

Bizim köyde ırmak var.	Esra laleye bak.	Ördek gölde yüzyüyor.
İnek ot yiyor.	Bahçede limon ağacı var.	Çocuk önlük giymiş.
Emel ip atlıyor.	Ali mum yaktı.	Arı petek yapmış.
Elif jeton al.	Akşam marul salatası yedik.	Saat pil ile çalışır.
Babam jiletle tıraş oldu.	Ömer mısır yer.	Okulda resim yaptım.
Gezide kaleyi gezdik.	Ali motor kullandı.	Emel radyo dinliyor.
Kapıyı anahtarla kilitte.	Atta nal var.	Tarlaya soğan diktik.
Yaramaz kediyi gördüm.	Ablam nar topladı.	Veli saat almış.
Zafer kamyonu bindi.	At ot yedi.	Ömer'den sakız istedim.
Havada leylek gördüm.	Dün oto gördüm.	Ağaçta sincap gördüm.

Ali şeker yedi.
Saçını tarakla tara.
Fatma tel getir.
Aylin uçak görmüş.
Anne üzüm ye.
Emel vazo aldı.
Lale yüzük tak.
Herkes yılandan korkar.
Kahvaltıda zeytin yedim.
Ela zil çaldı.

EK. 7

Cümle Kartları

Ela zil çaldı.

EK. 8

CÜMLEYİ ANLAMA DÜZEYİ VERİ KAYIT FORMU

Öğrencinin Adı :

Oturum Tarihi :

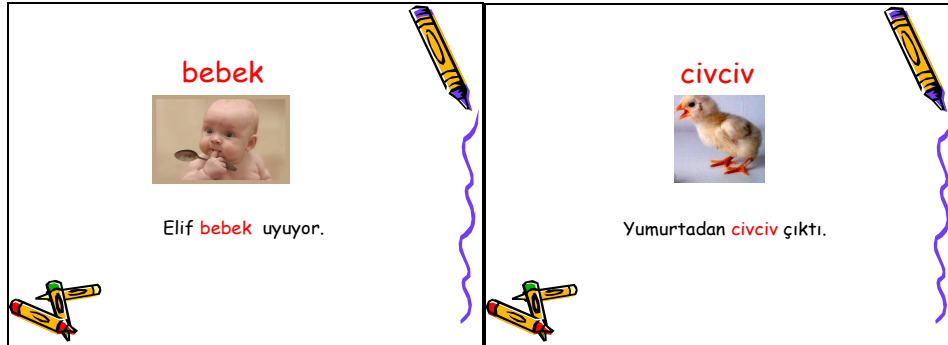
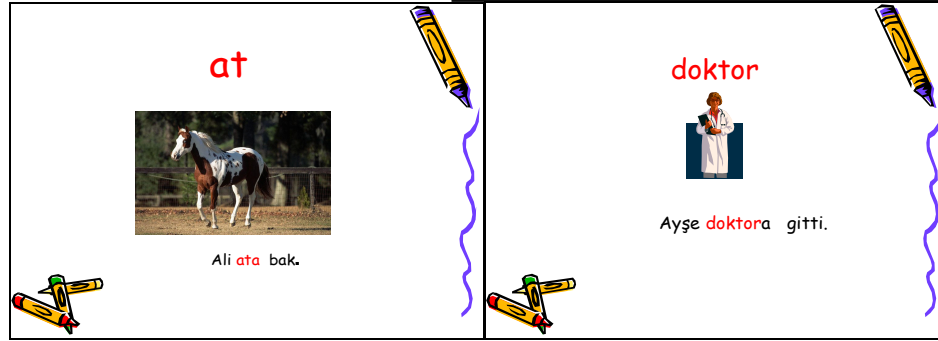
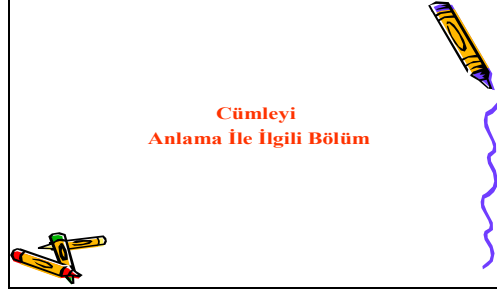
Yönerge: Öğrenciden “Cümle Kartları”ndaki cümleyi okumasını isteyiniz. Öğrenciye cümle ile ilgili aşağıdaki soruları sorunuz. Öğrenci cümle ile ilgili soruların hepsini doğru yanıtlarsa cümlelerin bütününe doğru kabul ediniz. Cümlelerin öğeleri ile ilgili doğru yanıtları (+), yanlış yanıtları ise (-) işareti ile belirtiniz.

Ana Cümle	Kim ?/ Ne ?	Ne ?/Nereye ?/Nerede?/Nasıl?/Ne zaman	Ne Yapmış?/ Eylem
Ahmet ayva yer.	Ahmet ()	ayva()	yer()
Ormanda ayı gördüm.	Ben ()	ayı()	gördüm()
Ali ata bak.	Ali ()	ata ()	bak()
Bahçede ağaç gördüm.	Ben()	ağaç ()	gördüm()
Elif bebek uyuyor.	Elif ()	bebek ()	uyuyor()
Sınıfa bayrak astık.	Biz ()	bayrak ()	astık()
Bahçeden biber topladık.	biber()	Bahçeden()	topladık()
Babam balon aldı.	Babam ()	balon()	aldı()
Balıklar denizde yaşar.	Balıklar ()	denizde ()	yaşar()
Banyoda böcek gördüm.	böcek()	Banyoda()	gördüm()
Annemin cüzdanı var.	Annemin ()	cüzdanı ()	var()
Annem ceket giyer.	Annem ()	ceket()	giyer()
Yumurtadan civciv çıktı.	civciv()	Yumurtadan()	çıktı()
Yemek çatal ve kaşıkla yenir.	Yemek ()	çatal ve kaşıkla ()	yenir()
Annene çiçek ver.	Annene()	çiçek()	ver()
Ben çilek severim.	Ben ()	çilek ()	severim()
Ayşe doktora gitti.	Ayşe ()	doktora()	gitti()
Biz dağa tırmandık.	Biz ()	dağa ()	tırmandık()
Ayşe el salladı.	Ayşe()	el ()	salladı()
Ela et yer.	Ela ()	et()	yer()
Kırmızı elma yedim.	Ben ()	Kırmızı elma()	yedim()
Ahmet bu evi almış.	Ahmet ()	bu evi()	almış()
Hayvanat bahçesinde fil gördüm.	fil()	hayvanat bahçesinde()	gördüm()
Ali fare gördü.	Ali ()	fare()	gördü()
Ben göle gittim.	Ben ()	göle	gittim()
Emrah gitar çalalım.	Emrah ()	gitar()	çalalım()
Ormanda geyik gördüm.	Ben ()	geyik()	gördüm()
Sabahları horoz öter.	horoz ()	Sabahları()	öter()
Annem halı aldı.	Annem ()	halı()	aldı()
Murat ışık açtı.	Murat ()	ışık()	açtı()
Bizim köyde ırmak var.	ırmak ()	bizim köyde()	var()
İnek ot yiyor.	İnek ()	ot ()	yor()
Emel ip atlıyor.	Emel ()	ip()	atlıyor()

Elif jeton al.	Elif ()	jeton()	al()
Babam jiletle tıraş oldu.	Babam ()	jiletle ()	tıraş oldu()
Biz kaleyi gezdik.	Biz ()	kaleyi ()	gezdik()
Kapıyı anahtarla kilitle.	Sen ()	kapıyı anahtarla()	kilitle()
Yaramaz kediyi gördüm.	Ben ()	kediyi ()	gördüm()
Zafer kamyonu bindi.	Zafer ()	kamyonu()	bindi()
Havada leylek gördüm.	leylek ()	havada()	gördüm()
Esra laleye bak.	Esra ()	laleye()	bak()
Mutfakta limon var.	limon ()	mutfakta()	var()
Ali mum yaktı.	Ali ()	mum ()	yaktı()
Akşam marul salatası yedik.	Biz ()	marul salatası()	yedik()
Ömer mısır yer.	Ömer ()	mısır()	yer()
Ali motor kullandı.	Ali ()	motor ()	kullandı()
Atın nalı var.	Atın ()	nalı ()	var()
Ablam nar topladı.	Ablam ()	nar()	topladı()
At ot yedi.	At ()	ot()	yedi()
Dün oto gördüm.	Ben ()	oto ()	gördüm()
Ördek gölde yüzüyor.	Ördek ()	gölde()	yüzüyor()
Çocuk önlük giymiş.	Çocuk	önlük ()	giymiş()
Arı petek yapmış.	Arı ()	petek()	yapmış()
Saat pil ile çalışır.	Saat ()	pil ile ()	çalışır()
Okulda resim yaptım.	Ben ()	resim ()	yaptım()
Emel radyo dinliyor.	Emel ()	radyo()	dinliyor()
Tarlaya soğan diktik.	Biz ()	soğan()	diktik()
Veli saat almış.	Veli ()	saat ()	almış()
Ömer'den sakız istedim.	Ömer ()	sakız()	istedim()
Ali şeker yedi.	Ali ()	şeker()	yedi()
Ayşe saçını tarakla tıraş.	Ayşe ()	tarakla()	tıraş ()
Fatma tel getir.	Fatma()	tel ()	getir()
Aylin uçak görmüş.	Aylin ()	uçak()	görmüş()
Anne üzüm ye.	Anne()	üzüm()	ye()
Emel vazo aldı.	Emel ()	vazo()	aldı()
Lale yüzük tak.	Lale ()	yüzük()	tak()
Herkes yılandan korkar.	Herkes	yılandan()	korkar()
Kahvaltıda zeytin yedim.	Ben ()	zeytin ()	Yedim()
Ela zil çaldı.	Ela ()	zil()	çaldı()

EK.9

Okuma Materyalinin Cümle Bölümü

EK. 10**Başlama Düzeyini Bağımsız Okuma Metni****TEMİZ AYŞE**

Ayşe'nin annesi temizlik yapacaktı. Annesi Ayşe'ye hep temizliğin insan sağlığı için ne kadar önemli olduğu anlatırdı. O gün yine annesi Ayşe'ye çevresinin temizliğinin ne kadar önemli olduğunu anlatmıştı.

Ayşe'nin annesi Pazar sabahı kahvaltı yaptıktan sonra mutfaktan kızına seslendi.

- Ayşe kızım, temizlik yapacağım bana yardım eder misin? dedi.
- Tamam anneciğim, diye cevap verdi. Ayşe.

Annesi evin her yanını özenle süpürdü, sildi ve düzenledi. Ayşe de odasını, kitaplarını ve oyuncaklarını düzenledi.

Sonunda evin temizliği bitmişti. Ayşe'nin annesi,

- Aferin, güzel kızım işte her zaman böyle temiz, düzenli ve çalışkan olmalısın, dedi.

EK. 11**Başlama Düzeyi Metni Anlama Veri Kayıt Formu**

Öğrencinin Adı:

Oturum Tarihi:

Yönerge : Aşağıdaki soruları öğrenciye sorunuz. Doğru yanıtları (+), yanlış yanıtları ve yanıtsızlığı (-) sembolü ile işaretlendiriniz.	DOĞRU CEVAP (+)	YANLIŞ CEVAP/ YANITSIZ (-)
1. Okuduğunuz metinde yer alan kişileri sıralayınız.		
2. Metinde anlatılan olay haftanın hangi günüdür?		
3. Ayşe'nin annesi olayın geçtiği gün ne yapacaktı?		
4. Ayşe'nin annesi Ayşe'ye konuştukları zaman neler anlatırdı?		
5. Ayşe'nin annesi kahvaltıdan sonra Ayşe'ye seslenmiş ne söylemiş?		
6 . Peki Ayşe annesine ne cevap vermiş?		
7 . Ayşe'nin annesi evi nasıl temizlemiş?		
8. Ayşe annesine nasıl yardım etmiş?		
9. Annesi Ayşe'ye temizlik olunca ne demiş?		
10 . Okuduğunuz metinden ne anladınız, kısaca anlatır mısınız?		

EK. 12**Okuma Materyalinin Metin Bölümü****Slayt : 1****23 NİSAN****Slayt : 2**

Ali, güzel bir ilkbahar sabahında büyük bir heyecanla yatağında çabucak kalkmıştı. Elini yüzünü yıkadı.

Slayt : 3

Kahvaltısını yaptı. Kahvaltısı bittikten sonra odasına çıktı. O gün için özenle ütölediği önlüğünü ve yeni ayakkabılarını giydi.

Slayt : 4

Evden çıkma zamanı çoktan gelmişti. Annesinin ellerini öptü ve evden ayrıldı. Törenin yapılacağı meydana doğru yürümeye başladı. Caddeler her yer rengarenkti. Evlerin balkonlarında ve birçok yerde bayrağımız asılıydı.

Slayt : 5

Sonunda tören alanına geldi. Sınıfının bulunduğu yere gitti ve sırasına girdi. Bayram başlamıştı. Bütün çocuklar hep birlikte bu coşkuyu paylaşıyorlardı. Birlikte marşlar söylüyor, dans ediyorlardı. Çünkü, o gün bizim bayramımızdı.

EK. 13**Öğretim Süreci Metni Anlama Veri Kayıt Formu**

Öğrencinin Adı :

Oturum Tarihi:

Yönerge : Aşağıdaki soruları öğrenciye sorunuz. Doğru yanıtları (+), yanlış yanıtları ve yanıtızsızlığı (-) sembolü ile işaretlendiriniz.	DOĞRU CEVAP (+)	YANLIŞ CEVAP/ YANITSIZ (-)
1. Okuduğunuz metinde yer alan kişileri sıralayınız.		
2. Okuduğunuz metinde olay hangi mevsimde yaşanmaktadır?		
3. Ali sabah uyanınca sırasıyla evde neler yapmıştır?		
4. Ali kahvaltısını bitirdikten sonra ne yaptı?		
5. Ali evden çıkmadan ne yaptı?		
6. Ali evden nereye gitmek için çıkmıştı?		
7. Evden çıktıktan sonra yürürken etrafında neleri gördü?		
8. Ali tören alanında neler gördü?		
9. Tören alanındaki herkes neden coşku ve hareketliydi?		
10. Okuduğunuz metinden ne anladınız , kısaca anlatır mısınız?		

EK. 14**AİLE İZİN BELGESİ**

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Ana Bilim Dalı Zihinsel Engelliler Eğitimi Bölümü öğrencisi Ayşenur ATİK'e , velisi bulunduğum Mudurnu Yatılı Bölge İlköğretim Okulu öğrencisi oğlum/ kızım'ya Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyaliyle okuduğunu anlama çalışması yapmasına ve topladığı bilgileri yüksek lisans tez çalışmasında kullanmasına izin veriyorum. Bu çalışmanın amacı , Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisini belirlemektir.

Bu çalışmada eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışmanın çocuğum üzerinde risk taşımadığını ve çalışma süresince istediğim zaman çocuğumun katılımını engelleyebileceğimi anlamış bulunmaktayım. Çalışmada gizliliğin esas olduğunun ve çocuğumun isminin hiçbir biçimde rapor edilmeyeceğinin bilincindeyim.

Öğrencinin velisinin

Tarih :/..../....

Adı Soyadı :

İmzası :

EK. 15**ÖĞRETMEN İZİN BELGESİ**

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Eğitim Ana Bilim Dalı Zihinsel Engelliler Eğitimi Bölümü öğrencisi Ayşenur ATİK'e , öğretmenini bulduğum Mudurnu Yatılı Bölge İlköğretim Okulu öğrencisi'ya Powerpoint Sunu Programıyla Hazırlanan Okuma Materyaliyle okuduğunu anlama çalışması yapmasına ve topladığı bilgileri yüksek lisans tez çalışmasında kullanmasına izin veriyorum. Bu çalışmanın amacı , Powerpoint sunu programıyla hazırlanan okuma materyalinin eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisini belirlemektir.

Sınıf etkinliklerini engellemeyeceğimi ve çalışma süresince öğrencimle okuma ve okuduğunu anlama çalışması yapmayacağımı anlamış bulunmaktayım . Çalışmanın süresince istediğim zaman öğrencimin katılımını engelleyebileceğimin bilincindeyim.

Öğrencinin Öğretmeni

Tarih :/..../....

Adı Soyadı :

İmzası :